

LETO XXII. Štev. 299
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1944 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
VALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT DNEV-
NIK - OD 1. JUNJA 1952 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

DJURO NINCIC V GENERALNI SKUPŠČINI OZN

Razširitev Varnostnega sveta in smotrna sestava njegovega članstva

morata sloneti na novih pogojih dela in sestavi celotne OZN ter zato prenačrtani sklepi niso dopustni

New York, 19. dec. (Tanjug). Generalna debata v Generalni skupščini o razširitvi glavnih organov OZN in o spreminjalnih predlogih za revizijo nekaterih delov ustanovne listine se blizu koncu. Sprito povečanja števila članov OZN se je večina delegacij izrekla za povečanje števila članov njenih osnovnih organov. Jugoslovanski delegat dr. Djuro Nincić je sinoči v generalni debati izjavil, da je bila jugoslovanska vlada zmerom za previdno obravnavanje slehernega vprašanja v zvezi s spremembo ustanovne listine OZN. Menil je, ustanovne listine OZN, vendar jugoslovanska vlada nikoli ni izključevala možnosti, da bi lahko napočil čas, ko bi spremenjeni pogoji terjali novo gledišče o nekaterih delih te listine.

Nincić je opozoril na to, da je skupščina naklonjena povečanju števila članov nekaterih vodilnih organov OZN. Število članov in sestava tega organa, ki odgovarja za vzdrževanje mednarodnega mira in varnosti, sta bila določena v času, ko je imela OZN šele dobro polovico sedanjih članov in ko je bilo moč vlogo nekaterih velikih področij v mednarodnih odnosih predvideti samo v nejasnih obrisih. Ne more biti dvoma, da mora v sestavi Varnostnega sveta v korist boljše dela Sveta in OZN kot celote ustrezno odsevati nova sestava članstva organizacije in novi položaj na svetu.

Nincić je potem govoril o nekaterih praktičnih vključitvah v zvezi s povečanjem števila članov Varnostnega sveta in opozoril na predlog latinsko-ameriških delegacij, naj bi se število članov Sveta povečalo od 6 na 8 stalnih članov, in na gledišče drugih delegacij, ki menijo, da ta predlog ni zaželen odgovor na mnoga vprašanja. »Zdaj stojimo pred problemom, kako doseči zadovoljivo ravnotežje med potrebo, da ohranimo Varnostni svet dovolj kompakten, da bi lahko izpolnjeval prvotno nalogo, in nujnostjo, da dobimo v Svetu čim natančnejši odsev

sveta, kakršen je zdaj. To je očitno vprašanje, ki zahteva zrelo premišljevanje.«

Potem je Nincić prešel na razdelitev mest v Varnostnem svetu. »Ta problem, kakor ga pojmujejo mi, ima dve glavni strani. Predvsem gre za vprašanje podlage, na kateri je moč doseči splošno sprejemljivo razdelitev mest. Priznati je treba, da to vprašanje ni preprosto.« Ne da bi se spuščal v podrobnosti, je Nincić menil, da je treba poudariti dva momenta. Prvi se nanaša na predstavništvo azijskega in afriškega kontinenta. »Azijske in afriške dežele, ki so bile doslej povsem nezadostno zastopane v Varnostnem svetu, bi morale zlasti zdaj, ko se je njihovo število v OZN tako močno povečalo, dobiti večjo možnost, da prevzamejo svoj del odgovornosti v Varnostnem svetu.

Drugo vprašanje, ki mu jugoslovanska delegacija pripisuje velik pomen, pa je naslednje: mesta je treba razdeliti tako, da se bomo ognili težavam in protislovjem, ki so se nedavno pojavljala v zvezi z evropskim predstavništvom v Svetu. Menda ni treba opozarjati na to, da se kaže težnja, ki jo je treba obzvalovati in za katero smo imeli tu nedavno očiten primer, da se

na račun Vzhodne Evrope omalovažuje načelo pravične zemljepisne razdelitve. To bi moralo zdaj prenehati. Razširitev Varnostnega sveta bi morala zagotoviti mesto deželam Vzhodne Evrope, od katerega imajo vso pravico.«

Potem je govoril o poročilih, da bo sleherni razdelitev mest, o kateri bo doseženo soglasje, dejansko uresničena. »Mislim,« je Nincić dejal, »da je v korist vseh, da se način, kako bo urejeno vprašanje pravične zemljepisne razdelitve, določi z jasnimi in nedvoumnimi formulacijami in v obliki, ki ne bi več dopustila odmiha ne izvala negotovosti ali nepravilnega tolmačenja.«

V ponedeljek je odpotovala na Poljsko delegacija ZKJ pod vodstvom lovariša Svetozarja Vukmanovića. Na sliki ob slovesu na beograjski postaji

RAZGOVORI V VARŠAVI

Od včeraj se mudi na Poljskem delegacija ZKJ, ki bo obiskala tudi Krakow in Katowice

(Od našega posebnega dopisnika) Varšava, 19. dec. V poslopuj CK Združene delavske partije Poljske so se začeli danes razgovori med delegacijama ZKJ in ZDPP. V jugoslovanski delegaciji so Svetozar Vukmanović, Moma Marković, Veljko Vlahović, Krsto Crvenkovski, Franc Novak, Stana Tomašević, Milutin Baltić in Vlado Majhen; v poljski pa član politbiroja in sekretar CK Roman Zambrowski, člana politbiroja Jerzy Morawski in Stefan Jendrychowski in sekretar CK ter glavni urednik partijskega glasila »Tribuna Ludu« Wladislaw Matwin. Razgovorjali se bodo o političnih in gospodarskih vprašanjih. Jugoslovanski delegati bodo ostali v Varšavi bržkone do 23. decembra, nakar bodo odpotovali po deželi, in se ustavili v Krakowu in Katowicah, kjer se bodo razgovorjali s tamšnjimi voditelji ZDPP, delavskimi sveti in krajevnimi organi oblasti. V Varšavo se bodo vrnil 28. decembra.

Poljska javnost se živahno zanima za razgovore med delegati obeh partij. »Tribuna Ludu« je objavila članek: »Pozdravljamo jugoslovanske tovariše«, v katerem pravi, da priča ta obisk o čedalje tesnejšem sodelovanju med bratskima partijama, in ugotavlja, da je odkritosrčna vez med jugoslovanskimi in poljskimi komunisti vzrasla iz ideoloških temeljev, skupnih vsem komunistom, ter da utrjujejo to vez skupna težnja k socialistični demokraciji in podobna gledišča o sodelovanju med komunističnimi in delavskimi partijami. »Nikdar pa ne bomo pozabili razumevanja, naklonjenosti in podpore jugoslovanskih tovarišev v prelomnem oktobrskem obdobju.« Sleherna

socialistična dežela, je rečeno v članku, je prisiljena iskati rešitve, za katere ni izdelanih vzorcev. Te rešitve morajo namreč ustrezati posebnim pogojem, potrebam in tradicijam vsake dežele. Načelni cilj in ideologija pa so seveda skupni. Prav zato je potrebno, da vse komunistične partije razvijejo najtesnejše sodelovanje v prijateljsko razpravo, izmenjavo izkušenj in medsebojnim ideološkim vplivanjem. To medsebojno vplivanje predstavlja širši internacionalizem, ki je temeljni resnični enotnosti mednarodnega delavskega gibanja.

»Zgodovinska naloga jugoslovanskih tovarišev je delavsko samoupravljanje in samoupravljanje delovnih množic kot sistem, kot osnova socialistične demokracije in ljudske oblasti.« Tu nikakor ne gre za izdelan vzorec, marveč za načelo, za idejo. Poljski sveti in samouprava, ki jih zdaj uvajajo, niso nobena kopija jugoslovanskega zgleda. Pri iskanju poljske oblike socializma politični delavci in ekonomisti skrbno proučujejo jugoslovanske izkušnje. »Jugoslovanski sistem delavskega samoupravljanja je nedvomno ustvarjalno oplojil naša prizadevanja. V svobodni in odkritosrčni razpravi, ki jo omogoča obisk delegacije ZKJ, bo moč proučiti važna vprašanja v mednarodnem delavskem gibanju, ki so življenjskega pomena za obe partiji. Za trdno bo pripomogla k temu, da se bo nadaljevalo čedalje globlje sodelovanje, na katerega je pred mesecem dni pozval tovariš Tito. Takšno sodelovanje je zelo potrebno tudi glede na pereči mednarodni položaj.«

D. Solajčić

Vprašanje madžarskih beguncev v Avstriji

Budimpešta, 19. dec. Radio poroča, da je zunanje ministrstvo izročilo avstrijskemu poslanstvu v Budimpešti noto, v kateri predlaga, naj bi čimprej uredili vprašanje tistih beguncev, ki se hočejo vrniti domov. Nota podrobno navaja vse dosedanje ukrepe vlade in naštevava note, na katere avstrijska vlada ni odgovorila in tudi potem, ko jih je prejela, ni česar ukrenila. »Madžarska vlada,« je rečeno v noti, »smatra oviranje uslužbenecv madžarskega poslanstva na Dunaju, da bi navezali stike z begunci, ki so v taboriščih v Avstriji, kakor tudi prepoved dela madžarskega odbora za begunce za neupravičeno.« Nota posebej opozarja na mladino, ki je po 23. oktobru odšla iz dežele, povečini brez vednosti in privoljenja staršev. Madžarsko zunanje ministrstvo odločno zahteva, naj vlada nemudoma omogoči vrnitev madžarske mladine, ker to zahtevajo tisoči madžarskih staršev.

Egiptovski protest proti nasilju v Port Saidu

New York, 19. dec. (Reuter). Egiptski zunanji minister Mahmud Fawzi je izročil generalnemu sekretarju OZN Hammarskjöldu sponemico egiptске vlade, ki obtožuje Veliko Britanijo in Francijo očitnega kršenja sporazuma o ustavitvi sovražnosti in izzivalnega ravnanja s civilisti v Port Saidu. V zadnjih 36 urah je bilo ubitih v Port Saidu 30 ljudi, veliko pa ranjenih. Anglo-francoske sile so obkolile arabski del mesta in prisilovale posebej vsako hišo. Veliko Portsaidcev so aretirali, ob umiku pa so ropali.

Sile miru so tako močne

da starih kolonialnih metod in nadvlade nad šibkimi deželami ni moč obnoviti

Washington, 19. dec. (Reuter). Predsednik indijske vlade Džavahar Lal Nehru je sinoči v govoru po ameriškem radiu in prek televizijskih postaj izjavil, da je ohranitev miru na svetu glavni cilj indijske politike. »V skladu s to politiko,« je dejal, »smo izbrali pot nesodelovanja v kakršnihkoli vojaških in njim podobnih pogodbah ali zvezah.« To ne pomeni pasivnosti ali pomanjkanja akcije oziroma političnega prepričanja, marveč pozitivno in dinamično obravnavanje problema, na katere zadevamo.

Ko je govoril o mednarodnih vprašanjih, je Nehru izrazil pre-

pričanje, da bo na svetu zmagal mir. »Vojna nevarnost še ni minila,« je rekel Nehru, »in človeštvo bi utegnulo doživeti nove izkušnje in trpljenje, vendar pa so sile miru močne, duh človeštva pa buden.« Potem je Nehru rekel, da so dogodki na Bliznjem vzhodu in na Madžarskem pokazali, da »niti najmočnejše dežele ne morejo obnoviti starih kolonialnih metod ali vsiljevati svoje nadvlade šibkim deželam. Svetovno mnenje je pokazalo, da se lahko organizira za odpor proti takšnim tragedijam.«

Ko je govoril o svojih razgovorih s predsednikom Eisenho-

verjem, je Nehru izjavil, da so bili zanj zelo koristni. Izrekel je priznanje predsedniku Eisenhowerju kot borcu za mir. Rekel je tudi, da so ZDA, ki so v nedavnih kritičnih svetovnih dogodkih podpirale načelo OZN, »v veliki meri povečale svoj ugled«. Na koncu svojega govora je ameriškomu ljudstvu kratko pojasnil zgodovino nastavnega razvoja neodvisne Indije in opisal moralna načela, na katerih sloni indijska politika.

Govoril je tudi o gospodarskem razvoju Indije in njenem drugem petletnem planu in rekel, da se lahko Indija razvija samo na podlagi načrtnega izpolnjevanja velikih nalog, ki jo čakajo. Poudaril je, da so tudi mnoge druge azijske dežele v enakem položaju in da so dežele, ki so bile dolgo pod tujim jarmom, zdaj dosegle neodvisnost, da so prežete z novim duhom in da teže za novimi ideali. »Zanje kakor tudi za nas,« je rekel Nehru, »je neodvisnost enako važna, kakor zrak, ki ga vdihavamo, da lahko živimo, kolonializem pa nam je kjerkoli in v kakršnikoli obliki zoprna.«

Angleški načrt o avtonomiji na Cipru

o avtonomiji na Cipru

London, 19. dec. (Tanjug). Osnutek avtonomije na Cipru, ki je bil objavljen danes v Beli knjigi, predlaga ustanovitev samouprave, v kateri bi ostale vodilne funkcije v rokah guvernerja. Kar zadeva obrambo, zunanje zadeve in notranjo varnost Cipra, bi ta področja nadzorovala britanska vlada prek guvernerja. Vsa druga področja dela ciprske vlade bi bila z nekaterimi omejitvami v pristojnosti vlade, ki bi izšla iz zakonodajne skupščine. V skupščini naj bi bilo 30 izvoljenih in 6 imenovanih članov. Izmed 30 izvoljenih bi bilo 6 predstavnikov turške manjšine na Cipru, 24 pa predstavnikov ostalega dela prebivalstva, ki ga sestavljajo izključno Grki. Omejitve, ki jih navaja Bela knjiga, pojasnjujejo tako, da je treba doseči pravično zaščito posebnih interesov različnih verskih in rasnih skupnosti.

Zakone, ki bi jih sprejela ciprska skupščina, bi moral odobriti guverner. Prav tako bi ime-

noval ministrskega predsednika, ki bi ga izbral izmed članov zakonodajne skupščine.

Tudi Naserja naj bi povabili v Washington

Washington, 19. dec. (Reuter). Republikanski senator R. Flanders je predlagal, naj predsednik ZDA Eisenhower povabi na obisk v Washington predsednika republike Egipta Naserja. Razgovori med Eisenhowerjem in Naserjem naj bi pripomogli najti pot za ureditev položaja na Srednjem vzhodu.

Upravo v Port Saidu prevzele čete OZN

Port Said, 19. dec. (Reuter). Razen pristanišča je ves Port Said pod nadzorstvom varnostnih sil OZN. Prebivalstvo je ob prihodu v mesto priredilo manifestacije skupini tujih in domačih novinarjev. Poveljnik varnostnih sil OZN polkovnik Engholm je izjavil, da so čete OZN prevzele danes civilno upravo v mestu, ki jo bodo teden dni po umiku anglo-francoskih čet izročile Egiptčanom.

Ladjeve OZN za očiščenje Sueškega prekopa

New York, 19. dec. (AFP). Generalni tajnik OZN Hammarskjöld je objavil, da je OZN sestavila ladjeve za čiščenje Sueškega prekopa, ki naj bi nemudoma začelo očiščevalna dela in jih brž ko mogoče končalo. Izrazil je upanje, da bodo vse zainteresirane dežele sodelovale z OZN tudi v okviru teh del.

SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Sprejeli so predlog zveznega družbenega plana za leto 1957 in zakona o zaključnem računu zveznega proračuna za leto 1955. O njih bo Zvezna ljudska skupščina razpravljala na zasedanju 26. decembra

Na včerajšnji seji Zveznega izvršnega sveta, ki ji je predsedoval podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Kardelj, so sprejeli osnutke zveznega družbenega plana za leto 1957 in zakona o zaključnem računu zveznega proračuna za leto 1955. Osnutke zveznega družbenega plana, proračuna in zakona o zaključnem računu za leto 1955 bodo predložili Zvezni ljudski skupščini, ki bo razpravljala o njih na zasedanju 26. decembra.

Zvezni izvršni svet je nato sprejel uredbo o zvišanju osnovnih plač uslužbenecv in delavcev, zaposlenih v državnih organih in ustanovah. Plače po tej uredbi bodo začeli izplačevati s 1. januarjem 1957.

Zvezni izvršni svet je prav tako sprejel in dopolnil uredbo o plačah podoficirjev, oficirjev in vojnih uslužbenecv ter sprejel uredbo o posebnem dodatku za službovanje v JLA za državne uslužbence, zaposlene v enotah in ustanovah JLA ali v

državnem sekretariatu za narodno obrambo.

Del sredstev, predvidenih za zvišanje pokojnin v zveznem družbenem planu za 1957, bo ostal za izvajanje novega zakona o pokojninskem zavarovanju in novega zakona o invalidskem zavarovanju, ki bosta sprejeta prihodnje leto. S temi sredstvi in sredstvi, pridobljenimi s prihranki in racionalnejšim uporabljanjem skladov socialnega zavarovanja, bo moč zvišati pokojninske osnove ter pokojnine in invalidnine, kakor tudi popraviti posamezne nepravilnosti in krivice v sedanjem sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

SPREMENBA UREDBE O INVALIDSKIH PREJEMKIH

Svet je na tej seji prav tako sprejela uredbo o invalidskih prejemkih. Te spremembe bodo pripomogle, da bo invalidski dodatek v skladu z novimi gospodarskimi ukrepi, da bo razdelitev pravičnejša in da se bo povečal

(Nadaljevanje na 2 strani)

Grška vlada odklonila britanski načrt

Atene, 19. dec. (Tanjug). Grška vlada je nocoj sporočila, da je odklonila predlog o ciprski ustavi, ki ga je predložil britanski minister za kolonije Boyd.

VREMENSKA NAPOVED

za četrtek, 20. decembra
Jasno, v nižnjem megla. Jutranja temperatura med -3 in -3. Pri morju okoli +2. Najvišja temperatura okoli -1. V višjih legah in na Friboroku med +3 in +7. Po cestah v notranjosti slonjenje poledica.

V splošno korist

Poljska in Jugoslavija, oziroma Zvezna komunistična partija Poljske in Zvezna komunistična partija Jugoslavije se zavzemata za konstruktivno ureditev odprtih vprašanj sodobnega razvoja socializma, za vsestransko razvijanje socialističnih družbenih odnosov in za dosledno uporabo leninističnih načel popolne enakopravnosti v stikih med socialističnimi deželami in partijami, kar vidita v tem zdravju in realno poročilo za solidarnost in prijateljstvo. Zato smilita njuno zobljevanje in sodelovanje na solidnih temeljih

in vodita k nenehnemu razvijanju in poglabljanju njunega meddržavnega in medpartijskega sodelovanja. Delegacija ZKJ, ki je prispela včeraj v Varšavo, je zainteresirana na tem, da čim bolj spozna probleme, ki nastajajo v sodobnem razvoju socializma na Poljskem, marveč tudi na tem, da s poljskimi tovariši odkrito obravnava te probleme, ki zanimajo delavski gibanji obeh dežel in ki so vsekakor koristni tudi za socialistični razvoj na svetu sploh, kakor je poudaril tovariš Tompa.

IZHOD IZ OSAMITVE je za Francijo v ustavitvi nasilij v Alžiru

Pariz, 19. dec. (Tanjug). Prvi dan splošne zunanje politične debate v francoski skupščini je pokazal, da večina francoskega parlamenta odobrava načrte vlade o razširjenju delokroga Zahodno-evropske skupnosti na gospodarska področja, kar naj bi Franciji pomenilo izhod iz sedanjih gospodarskih težav in politične osamitve. Danes se je sestala Mollétova vlada, da prouči te težnje. Sklenila je, da bo nujno nadaljevala napore za sklenitev pogodbe o Evroatomu in skupnem trgu kot gospodarski podlagi bodoče evropske skupnosti, v kateri naj bi sodelovala tudi Velika Britanija.

novih idej radikalskega prvaka. Mendès-France je ostro kritiziral celotno politiko vlade in poudaril, da bi lahko Francija odigrala vlogo veselih na svetu samo, če bi delala za nadaljnje popuščanje svetovne napetosti. Pot k zostritvi, ki jo je ubrala z napadom na Egipt, je spravila svetovni mir na rob prepada, privedla do osamitve dežele in pospešila možnost, da bi se sporazumela dva svetovna veličana, ZSSR in ZDA na račun drugih dežel, včevši Francijo. Po njegovem mnenju je vsa francoska zunanja politika omrtvičena sprito nespobnosti, da bi uredili alžirsko vprašanje. Zato je zahteval ustavitve sovraštva in Alžiru in nujno diplomatsko pobudo Francije za sestanek vlade Georges Bonnet ter predstavnik neodvisnih Bonnesfons. Govor Mendès-France je vzbudil veliko pozornost v zbornici zaradi cele vrste

vlade, se je večina strinjala s tem, da je bil napad na Egipt »nujno potreben« in celo »konstruktiven«. Najbolj vneti so bili v tem oziru katoličani iz ljudsko-republikanskega gibanja, ki so se zavzemali za »združitve Evrope« kot »edini način, da se prepreči osamitev«. Predstavnik te skupine poslanec Menthon je rekel: »Ne smemo dopustiti, da bi Amerika izkoristila naše gospodarske težave in nas prisilila, da bi sprejeli njena napačna dejanja. Da bi zagotovile enakoopravno sodelovanje z ZDA, se morajo evropske dežele poprej združiti v trden, samostojen blok.«

Ruzorožiten trikot Žukov-Nehru-Eisenhower

New Delhi, 19. dec. (Tanjug). Maršal Žukov ob prihodnji mesec obiskal Indijo na povabilo predsednika Nehruja ob njegovem obisku v Moskvi. Obisk sovjetskega obrambnega ministra bržčas ne bo samo vljudnostnega značaja, marveč bo tudi imel politični pomen. Današnji »Times of India« trdi, da bo Žukov govoril z Nehrujem med drugim tudi o najnovejšem sovjetskem predlogu za ruzorožitev pogajanja, ki naj bi se jih na pobudo Moskve udeležila tudi Indija. Nehru bo bržčas razložil maršalu Žukovu ameriško gledišče o tem vprašanju.

Attlee zvoni po toči

London, 19. dec. (AFP). Nekdanji predsednik vlade in vodja britanske Laburistične stranke Attlee je pozval Edena, naj natančno in jasno obrazloži javnosti, ali sta Velika Britanija in Francija že vnaprej vedeli za namero Izraela, da napade Egipt. Po vsem svetu so se namreč razširile govorice o dogovoru dežel, ki so napadle Egipt.

Nixon na Dunaju

Washington, 19. dec. (Reuter). Podpredsednik ZDA Rich. Nixon je danes prispel na Dunaj, kjer se bo sestel z avstrijskimi predstavniki in se z njimi razgovarjal o vprašanju madžarskih beguncev. Na Dunaj prinaša tudi oseben poslanec predsednika Eisenhowerja avstrijskemu kanclerju Raabu.

Pred svojim odhodom se je Nixon razgovarjal z Eisenhowerjem o vprašanju madžarskih beguncev. Po razgovoru je izrazil prepričanje, da bo lahko dal po svoji vrnuti določena priporočila, ki bodo podlaga za predlog kongresu o ureditvi vprašanja teh beguncev. Ena njegovih glavnih nalog v Avstriji bo, je dejal, doznati, ali naj se poveča število beguncev, ki jih bodo sprejela ZDA. Za zdaj jih nameravajo sprejeti 21.000. Z avstrijskimi voditelji se bo razgovarjal tudi o morebitni ameriški pomoči Avstriji za razmestitev madžarskih beguncev. Pripomnil je, da doslej nima nobenega načrta o potovanju na avstrijsko-madžarsko mejo.

Nixona spremlja na njegovem potovanju devet ljudi, med njimi pomočnik pravosodnega ministra William Rogers in član uprave za mednarodno sodelovanje John Hollyster.

ODGOVOR »PRAVDA« NA ČLANEK »KOMU TO KORISTI«

Naši bralci so se lahko včeraj v »Ljudski pravici« seznanili s predvčerajšnjim člankom moskovske »Pravde« o govoru tovariša Kardelja, ki ga je imel dne 7. decembra v Zvezni ljudski skupščini. Ta zelo obširni članek »Pravde« z naslovom »Komu to koristi« po svojih ideoloških, intelektualnih in moralnih kvalitetah sicer ne bi zaslužil, da ga ponatisemo, zlasti ne v celoti. Vendar pa smo to storili, ker smo imeli pred očmi potrebo, da se naša javnost čim širše in čim bolj vsestransko seznanila s stalištem in argumenti sovjetskih kritikov naše stvarnosti in naše politike. Ko bo imela naša javnost pred seboj obe besedili v celoti, ji ne bo težko priti z vzporedno analizo do lastnih sklepov.

z glavnimi točkami Kardeljevega referata ni potrebno in se ni moč spuščati v načelno razpravo s člankom »Pravde«, ki vsebuje vse drugo, samo ne načel in razprave.

Za sleherno razpravo, ki hoče biti resna in dobro mišljena, je glavno, da najprej vzemo za gladišče druge strani, s katero hočemo polemizirati. Moskvska »Pravda« tudi tokrat tega ni storila. O samem govoru tovariša Kardelja, proti kateremu je sicer namerila vse svoje papirnate dialektične topove, »Pravda« ni objavila niti besede. Zakaj? Vse kaže, da je »Pravda« zaradi nečesa očitno neprijetno, da bi resnično prikazala govor tovariša Kardelja. Da je »Pravda« dejansko predhodno lojalno, solidno in resnično obvestila sovjetsko javnost o tistem, kar je govoril tovariš Kardelj, kaj bi potem ostalo od njene papirnate kanonade, od vseh teh argumentov v članku »Komu to koristi«, predvsem pa, kaj bi ostalo od samega sistema argumentiranja in metod polemike? Kakšna sta ta sistem in metoda v praksi, bomo za osvetlitev navedli dva, ne posebej poiskana primera, potem pa naj bralci sami presodijo.

stavka. Vse ostalo je odtrgala s svojimi dialektičnimi škarkami, dodala pa seveda kot nadomestilo svojo »razredno analizo«. Kolikšak pazljivo je o čemu tovariš seveda ne bo siliti ta zanimiva in še daleč ne silna tajna podrobnost, da je »Pravda« celo v tako okleščnem prvem delu Kardeljevega stavka besedo »upor« skrbno zamenjala z besedo »ogorčenje«. Zakaj so »Pravdi« potrebne takšne amputacije tega besedila? Če je polemizira proti gledišču, zakaj ga ne navaja v celoti? Sprito takšne metode polemike ne moremo najti drugega pojasnila, razen žal strahu pred resnico.

Alli drugi primer.

Tako med drugim »Pravda« dobesedno ni, da ima tovariš Kardelj »povsem negativen odnos do Jakobinske diktature med francosko buržoazno revolucijo 18. stoletja, da povečuje osvoboditev izpod te Jakobinske diktature«.

V Kardeljevem govoru pa je rečeno o tem vprašanju: »... Tako med drugim »Pravda« dobesedno ni, da ima tovariš Kardelj »povsem negativen odnos do Jakobinske diktature med francosko buržoazno revolucijo 18. stoletja, da povečuje osvoboditev izpod te Jakobinske diktature«.

Zdaj nas »Pravda« že dolži centralizma (»takšne so, kakor vidimo, negativne lastnosti centralističnega družbenega reda, ki ga uveljavljajo v Jugoslaviji«), vmešavanja v notranje zadeve drugih dežel in partij, »propagiranja jugoslovanske poti kot najboljše«.

Jugoslovani, ki uveljavljajo najširšo decentralizacijo in demokratizacijo državnega, družbenega in gospodarskega življenja in ki se že več let bore za zmago načel enakopravnosti v delavskem gibanju in za izgradnjo socializma po specifičnih pogojih slehernih dežel in gibanj, so torej obdolženi zdaj centralizma, vmešavanja in vsiljevanja svojih metod in poti! Res nekaj nenavadnega! Kakor da je čas naenkrat zdrknil iz svojih tečajev, bi rekel Shakespeare v zadovoljstvo literarnega asociativnih nagnjenj pisca članka v »Pravdi«.

Se več, »Pravda« je čisto blizu obdolžitvi, da v praksi ne uveljavljamo načela odmiranja države! Kar pogledimo:

... Mimogrede naj nam bo dovoljeno vprašati: ali je Edvard Kardelj res tako vnet pristav »odmiranja države in nasprotik diktature, za krakrvene se izdaja? Ne kaj ni siliti, da bi v Jugoslaviji odmirala vojska in da bi izginjala sodišče in policija.

Kar zadeva vojsko, je sam tovariš Kardelj izjavil: Letos se ne moremo odločiti za nobeno znatnejše znižanje vojnega proračuna. Zadnja obsebnost Džilasa pa ne govori o odmiranju države v Jugoslaviji. Mi seveda nikakor ne nameravamo braniti Džilasa, ki je že davno znan kot zagrozen nasprotnik leninizma, toda njegova obsebnost nikakor ne potrjuje Kardeljeve koncepcije.

»Pravda« maliciozno in malone nastaljšiva ugotovitev, da »Džilasova obsebnost ne govori o odmiranju države v Jugoslaviji«, neposredno navezuje na prejšnjo pripombo, da »ni kaj siliti, da bi v Jugoslaviji odmirala vojska in da bi izginjala sodišče in policija«.

To pravzaprav samo kaže, kako »Pravda« pojmuje znano načelo marksističnih klasikov o odmiranju države v prehodnem obdobju na poti iz kapitalizma v socializem.

Naj nam »Pravda« ne zameri, toda reči moramo, da stoji v teh vprašanjih na buharinističnih pozicijah. Znano je, da je odmiranje države dolgotrajen proces odmiranja zapovrstnih funkcij države kot ostanka razredne

družbe v socializmu. Ko je Lenin kritiziral Buharina, ki je menil, da bo najprej odmirala vojska, potem organ notranjega pritiska in nadalje prisilni značaj dela, je takole odgovoril v zvezi s tem problemom: »Mar ni prav nasprotno: najprej »nadalje«, potem pa »tedaj« in nazadnje »najprej«.

Najprej torej odmiranje prisilnega značaja dela, to se pravi najprej neposredno sodelovanje neposrednih proizvajalcev v upravljanju gospodarskega in družbenega življenja. Lahko smo samo ponosni na to, da gre v Jugoslaviji proces izgradnje socialističnih družbenih odnosov prav po tej poti, to se pravi prek našega delavskega in družbenega samoupravljanja.

Da je vprašanje sodelovanja delovnih množic v stvarnem upravljanju družbenih poslov eno izmed temeljnih vprašanj socialistične demokracije in sodobnega razvoja socializma nasploh, to je primorana priznati tudi »Pravda«, čeprav na posreden način.

»Komunisti ne morejo preiti« piše »Pravda« v zvezi z govorom tovariša Kardelja, »sprek spekulacij revizionistov, ki postavljajo diktaturo proletariata proti demokraciji. Vsi vemo, da se diktatura proletariata celo v obdobju najostrejšega razrednega boja nikoli ni izčrpavala v nasilju, marveč je bila politično vodstvo delavskega razreda nad vsemi področji družbenega življenja in korist izgradnje socialističnega sistema, vključevanja naših ljudi, delovnih ljudi v upravljanje države«.

Ko je pisala ta vrstica, je »Pravda« očitno pozabila na naslednje besede, izgovorene z govorniškega odra 20. kongresa KP SZ:

... »Taktik, ko so bili likvidirani vsi izkoriščevalski razredi v naši deželi in ko ni bilo več kolikšak tehničnih razlogov za uporabo izrednih ukrepov, za množični teror, je Stalin orientiral organe NKVD na množični teror. Pokazalo se je, da ta teror dejansko ni bil naperjen proti ostankom razbitih izkoriščevalskih razredov, marveč proti poštemim kadrom partije in sovjetske države, ki so jim pripisovali lažne, ideološke, nesmiselne krivde za »dvoletnost«, »vohanstvo«, »skodljivstvo« in pripravljane nekakšnih izmišljenih atentatov in podobno.«

Našo kritiko birokratskega sistema upravljanja skuša »Pravda« vztrajno in ne da bi se kaj prida ozirala na dejstva prikazati kot napad na socialistično družbeno ureditev nasploh. To je ena glavnih tež v članku »Komu to koristi«, čeprav je tovariš Kardelj v svojem govoru izredno precizno rekel tole:

... »Povsem jasno je torej, da — kadar govorimo o političnem sistemu — ne mislimo ne na socializem ne na leninski sovjetski sistem, ki so ga gradili tako, da bi lahko množice vplivale na politiko države in partije. V tem primeru razumemo pod političnim sistemom skupnost vseh tistih oblik in metod, ki odvijajo socialistične delovne množice od neposrednega vpliva na oblast in ki krepe birokratske elemente v partiji in državi, ko jim korak za korakom izročajo v roke vzmeti oblasti, ki mora s tem degenerirati v nekaj drugega, kakor je oblast delavskega razreda.«

Iz vsega sveta

KANADA
LETALA ZA ZAHODNO NEMČIJO
Ottawa, 19. dec. (Reuter). Tovarna »Canada« v Montrealu je prodala letala Nemčiji 225 reaktivnih lovskih letal Sabre 66. Ta letala stanejo 75 milijonov dolarjev. 36 zahodnonemških pilotov se bo vadilo v Kanadi v pilotiraju teh letal. Argentinska vlada je izrazila željo, da bi kupila še 36 letal iste znamke. Kanadsko lovsko letalo Sabre 66 je nova verzija ameriškega lovskega letala Sabre F-86. Kanadsko letalo bodo dobavili Zahodni Nemčiji do oktobra 1957.

ISLANDIJA
NOVI DAVKI
Reykjavik, 19. dec. (Reuter). Islandska vlada je določila takse za uvozo in drugo blago, da bi tako uredila gospodarska vprašanja. Vlada se nadeja, da bo tako povečala državne dohodke za 65 milijona luntov.

CIPER
NAPAD NA BRITANSKE VOJAKE
Nikosia, 19. dec. (AFP). Pripadniki EOKA so danes tu napadli skupino britanskih vojakov. Dva vojaka sta bila ranejena. Kolonialne oblasti so nemudoma okoliščine blokirale, kjer se je primeril incident, in uvedle preiskavo.

ZSSR
PREMISLIL SE JE
Moskva, 19. dec. (TASS). Sovjetskim oblastem se je nedavno prijavil Roman Petrovič Moroz, o katerem pravijo, da se je skrivaj vohantpil v deželo, prapriska meje. Leta 1954 so ga pridobili za ameriško obveščevalno službo, medtem ko je živel kot naseljenec v Zahodni Nemčiji. Moroz je dejal, da je dobil nalogo, naj zbira tajna poročila o najpomembnejših vojaških dogojanjih

OSTRUCJU KMETIJSKE KITAJSKE MESTO SPOMENIKOV

Naposed odhajamo iz tega mesta muzejev v sloveče okrevalešče na hrib, 20 km od mesta. Zgodovine pa se nikakor ne moremo otrestiti. To je namreč Lin Tun Sun — »Hrib trojne tragedije« v kitajski zgodovini. Pravijo, da je eden izmed prvih cesarjev izgubil prestol v prizadevanju, da bi se prikupil odljudni ženi. Cesarju se nikoli ni posrečilo pripraviti cesarico do tega, da bi se nasmehnila. Naposled je poskusil to tako, da je prižgal signalne ognje za preplah in vse plemstvo je prihitelo, misleč, da gre za obleganje barbarov. Ko jih je cesarica videla tako naplahtane, se je naposled nasmehnila. Ko pa so pozneje barbari res oblegali mesto, tega nihče ni verjel in nihče se ni odzval na preplah. Tako je cesar izgubil mesto in dinastijo.

let, igra seveda ženska vloga, vlogo »pljane lepotic«, ki se napije in zasnuje strašno maščevanje cesarju, ker neke noči ni prišel k njej. Razglasila se je za »božansko cesarico«. Nihče ji ni smel reči, da je cesarica na primer dražestna ko roža, marveč, da je roža dražestna kakor njeno veličanstvo. O sebi je razširila vest, da je nadnaravno bitje. Nekoč je v navzočnosti dvorjanov ukazala binoklistični, naj se razcvete. Ker je binoklistična ni ubogala, je ukazala, naj jo polomijo in v vsej deželi je prepovedala negotviti binoklistične.

soncu in pod širokimi kloboki, dostikrat edino gornjo obleko, in so puhali dim iz zelo dolgih pip. Pionirji z zastavami in godbo so svečano in resnobno hodili okrog njih, mikrofon pa je odmeval po vsej okolici, da se je daleč naokrog razlegala kitajska narodna glasba z gramofonskih plošč.

Popil smo običajni gostoljubni čaj, vroč in brez sladkorja, in ko smo si utešili željo, smo odšli v kopališče lepotic Kvej Fej. Ze Čin »Prvi in Edini« je našel tu vrecel ter poleti in pozimi počival kraj njegja, sloveča lepotica pa si je v 7. stoletju zgradila kopel, pravzaprav je samo zakopala v zemljo štiriogolno kad, ki se je ohranila do naših dni.

paj z njo proti japonskim okupatorjem, pa bi bil rad odstranil nepopoljšljivega »generalisima«. Na oknu je še zdaj videti sledove rafala. Čang je naglo skočil s postelje, se pogljal skozi okno na drugo stran in zbežal kar v spodnjih hlačah s hriba. Potrebovali smo približno pol ure, da smo prišli do votline v steni, kamor ga je mladi maršal naposled ujel. Pozval je predstavnika Rdeče armade, da mu ga izroči. Prišel je Ču En Laj, dober Čangov znanec še iz kantonske vojne akademije, ko so komunisti in kuomintangovci sodelovali. Takrat je bil Čang komandant, Ču pa komisar akademije. Stara tekmeča, ki sta se tudi pozneje dostikrat neposredno pogajala, sta začela kaj čudna pogajanja.

Ko smo nekoč vprašali Ču En Laja, zakaj se takrat ni otrešel tega »nepopoljšljivega starca«, nas je simpatični ministrski predsednik, ki je še zdaj pripravljen pogajati se s histeričnim starcem, začudeno pogledal in nam pojasnil, da to ne bi bilo posebno pametno. Naj bo že karkoli, spoznamela sta se o skupni akciji, Čangkajšek pa vendar ni pozabil na žalitev in svojem maršalu se je maščeval tako, da je iztrebil ves njegov rod.

Tam, kjer so Čangkajška prijeli, je vzidana spominska plošča in nekdo je pripomnil: »Tu so zgrabili veliko zverino, ko pa so ugotovili, da ni volk, marveč šakal, so jo izpustili.«

Neumna misel

Zenske so se vzpenjale proti vrhu hriba, kjer stoji tempelj Lao Mu. Pravijo namreč, da molitev v tem svetišču pomaga, da spočno matere sina, ne pa hčer. Napotili smo se po prečnih stezah in videli na desetine mladih parov, objeth in srečnih. Ali bo katera izmed teh lepotic navdihnila nova stoletja in zgodovino? — mi je šinila v glavo neumna misel, morda tudi zaradi vseh teh legend o vlogi teh nenavadnih žensk in lepotic v davni minulosti tega mesta.

Morda sem našel pravo potrdilo teh misli spodaj v mestu, v novem mestu tekstilnih tovarn. Samo v eni izmed njih smo videli 6000 mladih delavk. »Vso opremo smo izdelali na Kitajskem,« se je hvalil direktor, ko nas je vodil med najobsebnějšími stroji in dekleti v belih čepicah in predpasnikih, ki so se nam lokavo smehljale, ko smo jih fotografirali. To je že četrta tovarna, peto in šesto pa naglo graje. Sian postaja znova prestonica — prestolnica tekstilne industrije in tovarna mladih rodov.

Vaški sejem v cesarskih paviljonih
Vendar pa smo imeli v tekmi s časom in muzejem srečo. Naposled smo naleteli na žive, sedanje ljudi. Zbrali so se na tem slovečem hribu. Bil je prvi vaški sejem. Imeli smo srečo, da smo prišli na prvi izmed štirih dni taostičnega praznika. V senci debelih košatih krošenj med carskimi paviljoni je sedelo mnogo kmetov, skoraj samih starčkov in stark. Pred vsakim je stal lonček ali ročka zdravilne vode iz vrečev. Revmatični ljudje so pražili kosti na neznosno pripekajočem

Cangkajška so prijeli v spodnjih hlačah
Zdaj pa naj vam opišem še tretjo tragedijo tega hriba. Pokazal so nam sobo, iz katere je Čangkajšek leta 1936 vodil vojno proti Mao Če Tungovi Rdeči armadi, ki je prišla po Velikem pohodu z juga na sever, v pokrajino Sensi in se utaborila okrog Jenana, blizu Siana. Čang je počival na postelji, eden njegovih maršalov, ki se ni hotel boriti proti Rdeči armadi, marveč sku-

Vlado Teslić

Vlado Teslić

Tovarna ob izlivu Kolpe

Nekaj o proizvodnji brezšivnih cevi in drugih izdelkov v Sisku

Ob obisku na Švedskem me je med nekim sprejemom začel upravljalni inženir tamošnje tovarne — brez posebno skrbnega uvida — kje da je Zizak v Jugoslaviji. Vljudno sem odgovoril samo: »Da.« Tak kratak odgovor pa ga ni presenetil. Takoj mi je postregel z naslednjim vprašanjem: »Kakšna je kakovost in asortiment sedanje produkcije tovarne brezšivnih cevi v Zisku? Jim dela kvaliteta še kaj preglavica?«

Sele tedaj mi je postalo jasno, da je Zizak — Sisak, kjer je zrasla ena najmodernejših tovarn za brezšivne cevi v Evropi. Takoj sem si zaželel, da se moram sam prepričati in ugotoviti, zakaj neki tolikšno zanimanje pri švedskem inženirju.

Po povratku sem si ogledal železarno Sisak. Sojo obljubo sem torej izpolnil.

Ze pred drugo svetovno vojno so pridobivali železo v Sisku. Močna konjunktura pred svetovnim spopadom, lega mesta ob železniških in rečnih žilah, odvečna in zato cenena delovna sila iz pasivnih krajev — Korduna — so dejstva, ki se jim je nemogoče uprati. V bližini — v Ljubiji — so še bogati rudniki železne rude, velike zaloge goriva v obliki mazuta — odpadka pri rafineriji nafte in velike količine zemeljskega plina iz bližine Lipika. Ob vsem tem bi že nestrokovnjak brez večjega tveganja »prerokoval«

val obsežno železarsko industrijo. Predvojna produkcija je bila majhna. Dosegla je največ 60 ton grodlja na dan.

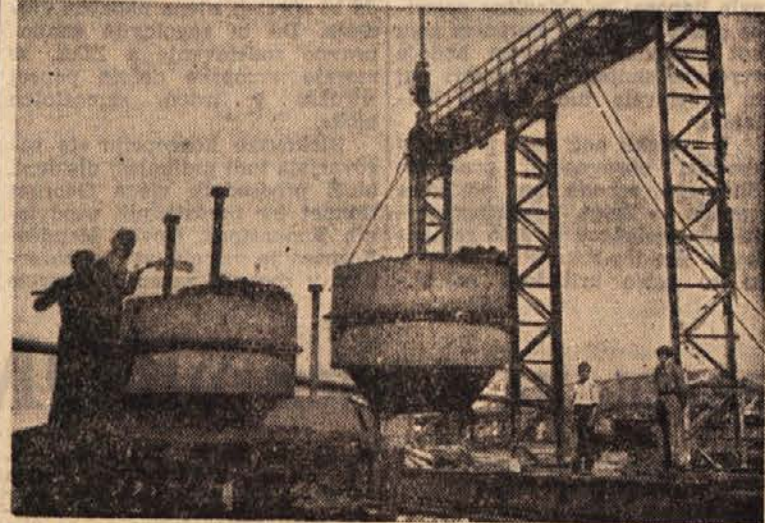
Med vojno je tovarna le delno obratovala. Po osvoboditvi je stari plavž začel obratovati 1. maja 1946 in v zvezi težavam dajal 76 ton grodlja na dan. Ze leta 1948 so začeli z gradnjo novega plavža, ki je bil zgrajen in je začel s proizvodnjo 29. novembra 1949. Takoj nato so začeli graditi drugi plavž, ki so ga dokončali leta 1950. Celotna produkcija grodlja je narasla na 500 ton dnevno, leta 1955 pa se je povečala na 550 ton dnevno zaradi dokončanega obrata sodobne aglomeracije. Večino grodlja, ki ga ne porabijo za že gotove, tako imenovane železne odlitke, je potrebno predelati v jeklarskih pečeh v jeklo, ki edino prenese nadaljnjo obdelavo bodisi z valjanjem, kovanjem ali podobnimi načini preoblikovanja. Torej je bila nujna čim hitrejša zgraditev lastne jeklarne. Začeli so že leta 1951. Toda prva jeklar-

ska peč je bila dokončana šele 29. novembra 1954. Ta daljši rok je bil potreben, da so izrgali potrebni gradbeni prostor močvirnemu pragozdu hrastovih dreves; druga SM-peč pa je začela obratovati leta 1955.

Od tedaj ni bilo treba več voziti grodlja na predelavo v jeklarno Ravne ali v Smederevo. Jeklo, ki ga potrebujejo sedaj za predelavo v valjarni brezšivnih cevi, je iz domače jeklarne. Važ-

menzije cevi proizvajajo v vroči valjarni, manjše in pa zelo majhne pa v hladni valjarni.

Brezšivne cevi so izredno pomembne za mnogih področjih. Brezšivne cevi uporabljamo za injekcijske igle in naftovodne cevi; za gradnjo raznih vozil od navadnih koles do letal nadzvočnih hitrosti; za sodobno pohištvo in kanalizacijo; za plinsko napeljava in smučarske palice; za vrtilne cevi pri vrtnanju nafto-

Plavži v železarni Sisak

na novost v jeklarni je tudi, da so SM-peči kot prve v naši državi kurjene z mazutom, ker ima mazut minimalne količine žvepla. Končni produkti Železarne Sisak so brezšivne cevi. Večje di-

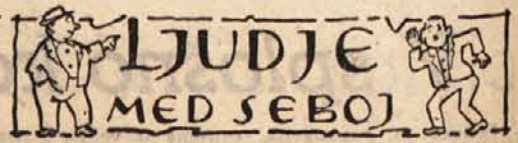
vodnih polj itd. Železarna se bo omejila le na nekatere od teh dejavnosti, za ostale vrste je pot odprta še drugim.

Ena izmed posebnosti železarne so cevi za vrtnanje. Take cevi morajo ustrezati posebnim zahtevam. Samo pomislite, da se taka vrtilna cev sedde pri vrtnanju naftonosne vrtnice potem, ko so že uspeli navrtati n. pr. 1800 m globoko. V enem samem trenutku so propadli težki milijoni.

V Sisku so upravičeno ponosni. Agenti, ki po vsem svetu kontrolirajo vrtilne cevi za nakup, se niso vračali iz Siska praznih rok. Se več: nekajkrat so bili celo zelo zadovoljni.

S svojimi solidnimi proizvodi so se uspeli plasirati na tržišča Avstrije, Nemčije, Bolgarije, Romunije, Brazzilije, Indije, Venezuele in Čila. Je pa možnost, da bodo prodeli tudi na tržišča, ki so konkurenčno močnejše zasedena.

Slavko Kovačič

Ne za spis, za človeka gre!

Lani aprila so naši časniki objavili kratko vest, da se je v hrastniškem rudniku zgodila huda nesreča. Zaradi nepravilno uravnanih kretnic sta trčila v rovih globoko pod zemljo dva vlaka. Šele po podruži uri se je reševalcem posrečilo rešiti izpod stroja rudarja, ki mu je ob nezgodi odrezalo obe nogi.

Tovariša Antona Aplenca smo spet ponovno srečali te dni na Ortopedski kliniki v Ljubljani. Od tistega usodnega dne 11. aprila lani je prebil večino časa v bolnišnicah v Trbovljah in Ljubljani, kjer so mu zdravniki komaj rešili življenje.

»Saj bom dobil izplačano za nazaj, toda kaj storiti sedaj? Menda se ureditve pokojnine lahko zavleče še nekaj mesecev.«

Lahko je preložiti spise s predala v predal. Toda menda se v tem primeru, ko so črtali prejeme v enem oddelku, ne da bi takoj uredili izplačilo akontacije in otroških dodatkov drugemu, ni nihče vprašal, kako bo rudarjeva družina živel. Je to edin tak primer?

Težko je najti pravo besedo sočutja ob nesreči, ki je ni moč popraviti. Toda lepo bi bilo reči: ne skrbi za družino, pravico ima na otroške dodatke in akontacijo, dokler pokojnina ne bo urejena. Prvega v mesecu bo dobila denar... Lepo bi bilo tudi reči: rudnik, sindikat ali kdorkoli že bo pomagal, da dobiš invalidski voziček, ker ti pri podkolenski amputaciji na socialno zavarovanje ne pripada — ti pa osebo ne moreš hoditi. Saj si delal v rudniku 30 let in oni bodo laže našli izhod kot pa sam.

In tudi zaradi tistih 5/6 prejemkov na mesec, za katere te je verjetno po pomoti prikršjal Zavod za socialno zavarovanje pri izplačilu bolniških dajatev, ker ni upošteval že pred nezgodo prejetih višjih tarifnih postavk, bi bilo lepo reči: tudi to bo urejeno. Ne pa: preporno ste se spomnili, zakaj niste vložili pritožbe pravočasno?

Bil je v bolnišnici in se boril za življenje. Takrat ni bilo moč misliti na pritožbo. Tudi sedaj ne bi smel imeti skrbi zaradi ustavljenih prejemkov samo zato, ker vidijo ponekod v spisih samo papir. Videti je treba človeka.

M. N.

NAJDALJSI MOST V EVROPI

Preko Sene, nedaleč od nje, nega izliva v morje, gradijo najdaljši viseči most v Evropi. Dolg bo 1400 metrov nad najvišjim doslej zabeleženim nivojem reke pa se bo dvigal 50 metrov. Tako bodo po Seni lahko nemoteno plule tudi velike prekoceanske ladje.

Kdo naj odgovarja za uničena živila?

V Škofji Loki so morali uničiti 2736 kg, v Kranju pa 1743 kg sira, vtem ko v Bohinju škoda še ni dokončno ugotovljena

Ze nekaj tednov so na delu komisije tržne in sanitarne inšpekcije, ki pregledujejo obrate, kako izvajajo predpise o proizvodnji živil ter o njihovem prometu. Od 7220 obratov, ki jih je treba samo v Sloveniji temeljito pregledati, so jih doslej pregledali 4300. Doslej so morali 93 trgovskih, gostinskih in obrtnih obratov v Sloveniji trajno zapreti, ker obratni prostori nikakor ne ustrezajo higienskimi in tehničnim predpisom in se tudi ne dajo preurediti, 210 obratov pa so začasno zaprli, dokler ne bodo primerno urejeni.

Druga važna ugotovitev se nanaša na okvaro živil. Koliko se pri nas pokvari živil zaradi nestrokovnega ravnanja ali malomarnosti, je težko ugotoviti. Sedanjih pregledi pa nam nudijo vsaj približno sliko, kolikšno škodo trpi skupnost zaradi okvare in uničenja živil. Hkrati se postavlja vprašanje družbene odgovornosti za to škodo. Če so morale doslej komisije ob pregledu odrediti popolno ali delno uničenje pokvarjenih živil v vrednosti 7,7 milijona dinarjev, tedaj se ugotovljena škoda nanaša le na tista pokvarjena živila, ki so jih komisije našle ob pregledu. V nekaterih obratih so že prej odstranili pokvarjena živila, brž ko so zvedeli o komisijah preglednih (ponekod je baje šlo za velike količine in te primere se raziskujejo). Celotna letna škoda zaradi pokvarjenih in uničenih živil je torej verjetno nekajkrat večja.

ZAKAJ SE JE POKVARILO TOLIKO SIRA

Posebno pozornost zaslužijo velike količine pokvarjenega in uničenega sira. Tu ne gre samo za nestrokovno ravnanje ali za malomarnost in je treba vprašanje krivde zajeti širše. V zadrugi mlekarji v Škofji Loki je komisija ugotovila 2736 kg popolnoma pokvarjenega sira, ki so ga morali zakopati. razen tega pa je morala zadruga po nalogu komisije v naglici prodati za polovico ceno nad 1700 kg na pol pokvarjenega sira, pri čemer znaša skupna škoda 1 milijon dinarjev. V zadrugi mlekarji Čirče pri Kranju je bila komisija prisiljena odrediti uničenje 1743 kg popolnoma pokvarjenega sira, mlekarja na pa je morala po polovični ceni prodati 1519 kg sira, tako da znaša skupna izguba 800.000 din. Ob pregledu zalog v sirarni KZ Bohinjska Bistrica konec novembra je sanitarna inšpekcija ocenila, da je bilo takrat od skupne zaloge 12.000 kg približno 50 do 60 odstotkov sumljivega sira. Šele po komisijem pregledu se je zadruga glede na velike zaloge in nevarnost nadaljnje škode odločila znižati ceno kvaliteta sira, zlasti pa ceno sumljivega sira, ki so ga od tedaj večinoma na drobno prodali nad 4000 kg po 220 do 280 din za kilogram. Skrbi pa povzroča tudi prodaja nepokvarjenega sira, kajti vse tri bohinjske sirarne (Bohinjska Bistrica, Srednja vas in Stara Fužina) imajo zdaj na zalogi še okrog 20.000 kilogramov sira, ki ga bo treba čimprej prodati.

SIR JE TREBA PRAVOČASNO ODPOSLATI

Na vprašanje, kdo je kriv za škodo zaradi pokvarjenega sira, ni lahko odgovoriti. Sirarne na Gorenjskem bi se lahko izognile precejšnjemu delu škode, če ne bi do zadnjega trmasto vztrajale pri starih cenah. Ko sir dozori, ga je treba čimprej prodati, ne pa čakati in ga držati na zalogi kar šest do sedem mesecev.

Ne gre pa tu zgolj za komercialne slabosti. Marsikje tudi niso pravočasno poskrbeli za to, da bi uredile sirarne in skladišča za primer večje predelave in večjih zalog, na kar bi morali misliti spridlo rastoče proizvodnje mleka in so bile mlekarne prisiljene velike količine mleka predelati v sir. V zadrugi Bohinjska Bistrica se je odkup mleka v zadnjih treh letih več kakor podvojil, ker so se kmetje spet oprilej mlekarstva, ki so ga prej zanemarjali, ko so lahko z vprežno živino pri prevozu lesa bolje zaslužili. V Bohinjski Bistrici verjetno ne bi prišlo do tolikšnega kvarjenja, če bi imeli boljše kleti za zorenje in vskladiščenje sira. Ostali dve

zadrugi, ki imata primernejša skladišča in sta znali urediti tudi svoje planšarske sirarne, vsaj za sedaj nimata pokvarjenega sira. Tudi v Škofji Loki se niso pripravili za večji dotok mleka in za večjo predelavo, ker so v skladišču nalagali hlebce sira drugega na drugega.

TUDI SLABO MLEKO...

Da je prišlo do takšne škode, je očitna krivda prizadetih zadrug, ki bi lahko s pravočasno odpravo škodo preprečile. Res je sicer, da ne bi prišlo do kvarjenja v takem obsegu, če bi kmetje oddajali zadrugam kvalitativno boljše mleko. Toda mar niso prav zadruga poklicane skrbeti, da se mleko ne bo kvarilo že pri viru, se pravi pri kmetu. Nepazljivost glede čistote hlevov, živine in posode povzročata, da dobivajo mlekarne nečisto in ne-kvalitetno mleko, pogosto tudi deloma nakisano in pomešano s starejšim mlekom. Zlasti v škofješki zadrugi se pritožujejo zaradi kakovosti mleka, pravijo pa, da nimajo tehničnih možnosti za kontrolo kisline. Iz nečistega in kakovostno slabega mleka pa ni moč napraviti dobrega sira. Zdaj, ko se proizvodnja mleka že tako povečala, da ni bojazni za redno preskrbo, bi bil skrajni čas, da se mlekarji obratijo opogumijo in uvedejo strožje pogoje za prevzem mleka, se pravi, da odkupujejo le kvalitetno mleko in odkup uredijo tako, da ne bodo ugotavljali le odstotka toličše, marveč tudi čistost in kislinost.

GOSPODARSKE vesti

Po osnutku perspektivnega plana za razvoj gozdov naj bi do leta 1966 pogozdili v naši državi 275.000 ha goličav in meliorirali 550.000 ha izrpanih gozdov in goščav. Prednost naj bi imelo hitro rastoče drevice. Tako je v načrtu, da bomo do leta 1961 zasadili topolo na 35.000 ha zemlje.

Med drugim je v programu zasadištev številnih drevoredov, zaščitnih pasov itd. V Italiji, kjer že imajo take nasade, dobijo iz njih letno okrog milijon kubičnih metrov lesa. Računajo, da bodo tudi naši novi drevoredi in drugi negozdni nasadi dajali letno enako količino lesa.

Proizvajalci električnih aparatov za gospodinjstvo računajo, da se bo v prihodnjem letu po vsej državi močno povečalo povpraševanje po njihovih izdelkih. Zato bodo močno povečali te vrste proizvodnje ter bodo, kot kažejo njihovi načrti, izdelali v letu 1957

nad 900.000 raznih električnih aparatov. Seveda pa bodo potrebni lahko uporabljali električne aparate brez večjih motenj le v primeru, če se bodo izboljšale električne napeljave po mestih, kajti sedanja napeljava dovoljuje uporabo le malo aparatov v vsakem gospodinjstvu. V načrtu je tudi uvedba servisne službe, tako da bo možno hitro popravilo pokvarjenih aparatov.

Jugoslovanske tovarne obutve so doslej izdelale letno okrog 8 milijonov parov obutve. Letos jih bodo izdelale celo samo 7.600.000, od česar jih bodo okrog 600.000 izvozile v tujino. Po rekonstrukcijskih načrtih 30 večjih tovarn pa bomo, kot kaže, do leta 1960 povečali zmogljivost proizvodnje obutve že na 15.177 tisoč parov.

V Sibiriji se je začela glavna sezona lova na divje zveri. Nad 10.000 lovcev, opremljenih s

smučmi, lovi po sovjetski tajfi verice, kune hermeline, lisice itd. Mnogi so vzeli s seboj svoje družine. Zene z otroci vsi zimo prebijejo v kolibah, medtem ko njihovi možje lovijo.

Več tujih družin je ponudilo reškemu podjetju »Opisrba brodoma« zastopstvo svojih proizvodov, v glavnem raznega ladijskega gradiva. Te ponudbe zdaj proučujejo. Kakor hitro bodo razglasili svobodno carinsko skladišče ali svobodno področje reški luki, bodo sprejeli najbolj ugodne ponudbe. Potem bodo lahko domače in tuje ladje v tej naši največji luki kupovale vse ladijsko gradivo. »Opisrba brodoma« naj bi preskrbovala z uvoznim gradivom tudi naše ladje, kakor hitro bi se dovolj znižali naši devizni izdatki, medtem ko se morajo naše ladje preskrbovati zdaj z nekaterim gradivom v drugih svetovnih lukah.

RAZMIŠLJANJA — KRITIKA — POLEMIKA

Še o šolskih torbah naših direktorjev

Nekaj misli po seminarju na Polževem

V zaključni anketi, ki jo je napravilo med udeleženci seminarja vodstvo informativnega seminarja za direktorje na Polževem, so bili le redki tisti, ki so glede posameznih tem zapisali, da jih niso posebno zanimale. Mnogi pa so poudarjali potrebo, da bi na prihodnjih informativnih (le-ti so nekakšna druga stopnja izobraževanja o načinu vodenja) seminarjih najmo morali bolj obravnavati vprašanja vodenja v pogojih delavskega upravljanja.

DELITEV DELA IN DELAVSKO UPRAVLJANJE

Pripomba, ki je bila na vsak način umestna, je bila po svoje značilna: kaže namreč, da so se tisti, ki so to predlagali, sicer v polni meri zavedali svoje vloge, pri krepitvi in razširjanju delavskega upravljanja, a ne vedo, kako to izvesti.

Medtem so se že vrnili v svoja podjetja in prav gotovo poskušajo presajati izkušnje in izsledke, ki so jim jih posredovali predavatelji, v svoje vsakdanje delo. Morda so pri tem že bogatejši za spoznanje, ki ga tisti hip po seminarju niso mogli takoj doumeti, čeprav jim je bilo jasno, da se pravilno vodenje izraža v obliki pravilne delitve dela, pa naj gre za organizacijo, kontrolo, planiranje itd.

V pogojih delavskega upravljanja so namreč podane najširše možnosti za kolektivno upravljanje podjetja s delom organov delavskega upravljanja in različnih komisij pri delavskih svetih. Direktor v naši stvarnosti ima torej neprimerno večje in širše možnosti za oslonitev ne le na vodilne uslužbence v podjetju kot v kapitalističnem sistemu, temveč zlasti na organe delavskega upravljanja. Le-ti ga ob pravilnem vodenju podjetja ne bodo samo razbremenili. V marsikem bodo — kolikor še niso — pre-

vzeli pobudo za boljše delitev in organizacijo dela, dvig storilnosti in aktivno sodelovanje vseh članov kolektiva pri upravljanju.

RECEPT: LAHKO ZAGOTOVI DOSLEDNO POGLABLJANJE DELAVSKEGA UPRAVLJANJA

Ob teh mislih ni težko prezreti skomigov z rameni, češ, vse lepo in prav, toda kako zainteresirati organe upravljanja in vse člane kolektiva za tako delo. Res je, da na ta ugovor ni moč zadovoljivo odgovoriti. Vendar — ali je ustrezen splošnoveljavni recept ob sedanjih izkušnjah na področju delavskega upravljanja sploh možen?

Vsekakor bo za boljše delo v tej smeri pomagala obdelana tema, ki so jo predlagali nekateri direktorji na Polževem. Vendar bi bilo napak, če bi čakali samo na to: stavba tradicionalnih metod proizvodnje in nekdanjih odnosov ni le načeta, kot v času bojev za pravice delavcev, temveč v bistvu porušena s azakonitvijo — če ne prej — delavskega upravljanja kot osnove za razvoj socialističnih odnosov v podjetju in družbi.

Razmišljati je torej treba o poglabljanju teh odnosov v podjetju, o načinu, kako zainteresirati vse člane kolektiva za upravljanje podjetja, kako ob tradicionalni strokovni hierarhiji vzbuditi vsakomur občutek, da lahko upravlja podjetje, da je v pogledu upravljanja neodvisen od predelavca, obratovodje in direktorja.

Nihče ne misli, da to ni dolgotrajno delo, marsikaj pa lahko za pospešitev tega prispeva pravilno vodenje in dosledna skrb za pravilne odnose v proizvodnji. Gotovo je, da morajo pri tem prispevati svoje organi delavskega upravljanja. Čeprav razmišljanje o tem ne sodi v okvir tega sestavka, naj vendarle zapisemo,

da bi bilo prav, če bi razmišljali o podobnih seminarjih — kot jih pripravljajo centri za izobraževanje vodilnih oseb v podjetju — tudi za organe delavskega upravljanja oziroma za vse člane kolektivov, ki se za to zanimajo.

NALOGI OB PERSPEKTIVAH NADALJNJEGA RAZVOJA

Novo smernice gospodarske politike, ki so razvidne iz nedavne 9. razprave v Zvezni skupščini in misli, ki jih je izrekli ob isti priložnosti podpredsednik Krdelj, nakazujejo potrebo po večji »demokratizaciji« gospodarstva: o okrepljenju samostojne vloge komun kot osnovne gospodarske in politične enote. To pomeni neprimerno širše možnosti za razvoj delavskega in družbenega upravljanja na vseh področjih, za poglabljanje socialističnih odnosov in s tem za uspešnejšo prizadevanja, za boljše organizacijo dela in dvig storilnosti kot so bile možne doslej.

Za vse te naloge se je treba resno pripravljati. V teh strukturnih hodo lahko seminarji oziroma izobraževanje vodilnih ljudi v naših podjetjih pomenilo izredno veliko, saj ni naključje, da smo o tem začeli razmišljati prav v sedanjem času. Dosedanji razvoj, dosedanja nagla rast in zagotovitev materialne baze socialističnega gospodarstva so ob številnih protislovjih ne le nakazali akutno potrebo, temveč zagotovili tudi možnosti za sistematično in organizirano delo, za izpolnjevanje tistega, česar doslej iz znanih razlogov nismo mogli storiti.

Le nečesa ne pozabimo pri tem: z izobraževanjem vodilnih oseb v naših tovarnah smo šele na začetku. Precej časa bo minilo, preden se bodo vsi vodilni ljudje v naših podjetjih svrstili na raznih kurzijah in seminarjih. Zato ne bi bilo napak, če bi center za izobraževanje vodilnega osebja posredoval gradivo tudi našim srednjim in visokim šolam ter mlade ljudi oborožili z določenimi izkušnjami, še preden bodo odšli v tovarno. Dobro pa bi tudi bilo, če bi naši strokovnjaki posredovali tovrstno gradivo preko dnevnega in revalnega tiska, radia in različnih publikacij, saj potrebo po tem že dolgo občutimo.

ZBOLJŠAVE V TRGOVINI S KMETIJSKIMI PRIDELKI V MARIBORU

Več blaga in trgovin, nižje cene

Maribor, 18. dec. Na zadnji seji Trgovinske zbornice so ponovno proučili razmere v trgovini z zelenjavo in kmetijskimi pridelki. Položaj, kakršni je bil na tem področju, je že dolgo časa terjal primerno rešitev. V dosedanjem načinu trgovanja z zelenjavo in kmetijskimi pridelki sta prevladovali dve glavni hibi: neorganiziranost trgovine in majhno zanimanje kmetijskih organizacij za pridelovanje povrtin. Posledice takega stanja so nosili potrošniki. Trgovsko podjetje »Povrtina« je poslovalo z zelo skromnimi obratnimi sredstvi, ki niso dovoljevala solidne opreme lokalov in skladišč, nabave prometnih sredstev in boljše povezave s kmečkimi proizvajalci v zaledju mesta. Zaradi tega so bile cene sorazmerno višje od onih na živilskem trgu in so naravno usmerjale zasebnike k ne potrebnemu navijanju.

V poslednjem času se je v okviru Poslovne zveze močno uveljavilo združeno trgovsko pod-

jetje »Orač«, ki se je začelo v večjem obsegu in pod boljimi gnotnimi pogoji ukvarjati z odkupom kmetijskih pridelkov. Vendar pa to podjetje v Mariboru ni moglo izpolniti svojih nalog, ker ni razpolagalo s trgovskimi lokali. Zato se je večidel usmerilo na preprodajo pridelkov tako »Povrtini«, kot drugim tovrstnim podjetjem v državi.

Obstoj dveh podjetij, ki sta poslovala ločeno, je omogočil za zasebnemu proizvajalcu na živilskem trgu, da je določil ceno, namesto da bi bilo obratno. To je bilo možno že zategadelj, ker zadrage in kmetijska gospodarstva niso razumela konjunkturo na tržišču in ker v trgovinski mreži niso imela zagotovila za načrtovanje proizvodnje in prodajo povrtin.

Na seji Trgovinske zbornice so se odločili za predlog, naj bi se obe podjetji takoj združili in po možnosti že z novim letom začeli enotno poslovati. Osnovna sredstva bi tako narasla in s tem tudi možnosti za ureditev lokalov, skladišč, hladilnic, nabave kamionov, in drugih specialnih vozil. Predlog je podkrepljen z dejstvom, da bi tako močno podjetje bilo v stanju s pogodbami vzpodbuditi kmetijske organizacije za pridelovanje povrtin, s čimer bi bile dejansko izkoriščene velike možnosti mariborskega kmečkega zaledja. S tem bi odpadlo drago in nepotrebno uvajanje povrtine in poljskih pridelkov iz oddaljenih krajev, pač pa bi nasprotno postalo mariborsko kmetijsko področje sposobno zalagati druga mesta v državi, preko lastnih prodajal in tudi manjša industrijska središča v okraju.

Za sedaj predvidevajo, da bi v Mariboru odprli enkrat več

trgovin z zelenjavo, sadjem in pridelki, kot jih je poslovalo doslej. Skupno število vseh trgovin bi tako znašalo 30, kar bi v celoti zadostovalo. Trgovinska zbornica je hkrati predlagala, naj bi dopustili možnost delovanja tudi branjarjem z določenim pavšalom. S tem bi bila v spremenjeni trgovini z zelenjavo dana možnost zasebnikom, da uveljavijo svojo iniciativo in pripomorejo k zniževanju cen. Predlog bodo morali obravnavati še občinski ljudski odbori, ker gre poleg določevanja pavšala tudi za upoštevanje higienskih in sanitarnih predpisov, mimo katerih ustanavljanje takih majhnih trgovin ne bi bilo možno.

Glede organizacije je problem trgovine z zelenjavo in poljskimi pridelki v glavnem rešen. Na Trgovinski zbornici se nadejajo, da bodo predvideno združenje izvedli v prihodnjih dneh in da obstajajo vsi razlogi za uspešno poslovanje novega podjetja.

-vd

Uvedli naj bi enotne učne programe za industrijske in obrtne šole

Na večeršnji seji Sveta za delo OLO Ljubljana so razpravljali največ o strokovni vzgoji industrijskih in obrtnih vajencev. Čeprav Svet za delo še ne razpolaga z natančnimi statističnimi podatki o številu zaposlene mladine v Ljubljanskem okraju, je kljub temu obravnaval vrsto problemov, ki otežkočajo delo vajenskih izpitnih komisij v Ljubljani. Zato, ker ni enotnega študijskega programa za strokovne izpite v posameznih strokah obrti in industrije, si mladi delavci pridobivajo kvalifikacijo v tistih republikah, kjer so pogoji za pridobivanje kvalifikacije lažji. Člani Sveta za delo OLO Ljubljana so menili, naj bi uvedli na podlagi analitičnih ocen delovnih mest v industriji enotne osnovne učne programe za vse industrijske in obrtne šole v Jugoslaviji, posamezne republike pa naj bi te učne programe dopolnjevale glede na svoje potrebe po kvalificiranih delavcih.

Svet za delo OLO Ljubljana je imenoval tudi posebno komisijo za vprašanja produktivnosti dela in delovna razmerja. V. B.

Vida Tomšičeva med svojimi volivci

Ljubljana, 19. dec. — Danes popoldne je zvezna ljudska poslanka Vida Tomšičeva v dvorani kina Šiške poročala svojim volivcem o nedavni razpravi v Zvezni ljudski skupščini o družbenem planu za leto 1957.

V pičlih dveh urah je Vida Tomšičeva na najbolj preprost in razumljiv način obrazložila svojim volivcem osnovne značilnosti gibanja našega gospodarstva v letošnjem letu ter osnovne smernice, ki jih je sprejela Zvezna skupščina za sestavo družbenega plana za leto 1957 na področju industrije, kmetijstva, blagovnega prometa in osebne potrošnje ter s tem v zvezi tudi glede sestave proračunov in izboljšanja plačnega sistema. Ko je tovariška Vida Tomšičeva govorila za tem o potrebah mesta Ljubljane, je podčrtala zlasti potrebo razširitve trgovske mreže in graditve zadostnega števila skladišč in hladilnic, da bi trgovska mreža lahko kupovala v velikih količinah kmetijske pridelke takrat, ko jih je dovolj in so poceni. Opozorila je na to, naj bi večji del dobička kakor doslej ostal trgovinom za nabavo prevoznih

sredstev ter druge opreme. Potrošniški sveti pa naj bi vsaj v trgovini z živilii, kjer je to možno, poskrbeli, da bi bili potrošniki soudeleženi pri ustvarjenem dobičku.

Vida Tomšičeva se je dotaknila tudi kritike govora tovariša Kardelja v Zvezni skupščini s strani moskovske »Pravde« ter poudarila, da ta kritika v svojem bistvu pomeni le našo zmago, ker se sedaj v vseh deželah, ki gradijo socializem, in tudi v Sovjetski zvezi, diskutira o oblikah izgradnje socializma in socialistične demokracije, česar prej ni bilo.

Ob koncu so navzoči volivci nagradili svojo poslanko za njeno vsebinsko izredno bogato, a vendar v najbolj preprosti obliki izraženo izvajanje, z velikim aplavzom.

Državno kmetijsko podjetje nima kvalificirane delovne sile

Kmetijsko posestvo v Škofji Loki se je iz majhnega posestva razvilo v veliko posestvo z modernimi napravami in dokaj dobro mehanizacijo. Letos so zgradili hlev za 50 močnih krav, nadalje 4 silose, dve gnojilni jami in gnojilnice. Na posestvu so bili zelo delavni, kar je rizvidno iz bruto produkta, ki znaša okoli 8 milijonov dinarjev. Ta je vesokor lep uspeh za tako mlad kolektiv. Težave so imeli z delovno silo, primanjkovalo je zlasti kvalificirane. Razrešenost in oddaljenost parcel je tudi ovirala delo. Arondacija je bila deloma izvršena in se bo še nadaljevala v prihodnjem letu. Hektarski donos je bil precej nizek, v veliki meri zaradi raznovrstnosti kultur in nesistematičnega gnojenja.

V prihodnjem letu nameravajo zgraditi krmilnico za pometje in steljniki. Proizvodnjo mislijo preusmeriti na živinorejo, ki jim bolj ustreza. Zmanjšali bodo število poljedelskih kultur in se usmerili na pridelovanje kreme. S sistematičnim gnojenjem in umetnimi in naravnimi gnojili mislijo povečati hektarski donos in kakovost pridelkov.

Pri kmetijskem posestvu so odlični pogoji za ustanovitev sekcije mladih zadržnikov, ki jo v Škofji Loki za enkrat še nimamo. Kmečka mladina je tukaj vse premo organizirana, če lahko uporabimo ta izraz, vse premo je zainteresirana za vprašanje sodobnega kmetijstva. Mislim, da bi bila prav sekcija mladih zadržnikov nekako privleka, da bi se bolj začeli zanimati za različna vprašanja iz kmetijstva. V Zalnici blizu nas je dobra organizacija mladih zadržnikov, in prav gotovo bi nam z veseljem priskočila na pomoč. M.

Novo časopisno-založniško podjetje v Kopru

V Koprui je bilo te dni skupno zasedanje delavskih svetov založniškega podjetja LIPA in časopisnega podjetja SLOVENSKI JADRAN. Delavska sveta sta sklenila, da se bosta obe soročni podjetji združili v novo z imenom PRIMORSKI TISK. Sklep o združitvi bo začel veljati 1. januarja 1957, posamezne enote novega podjetja pa bodo še naprej delovale pod sedanjimi imeni.

UPRIZORITEV CANKARJEVIH »HLAPCEV« V KAMNIKU

Delavsko prosvetno društvo »Solidarnost« v Kamniku je uprizorilo v soboto in nedeljo v velikih dvorani Kulturnega doma Cankarjevo dramo »Hlapci« v režiji Franceta Lazarija. Obkret so igrali zelo uspešno zaigrani. Predstave je gledalo nad tisoč ljudi.

V petek bo »Solidarnost« uprizorila dramo za dijake kamniške in mengeške gimnazije.

Ob praznovanju Novoletne jelke bo za šolske in predšolske otroke in tudi za odrasle uprizorila »Solidarnost« v Kamniku več predstav otroške igrice »Teta Pehta«, v režiji prof. Vite iz Kamnika.

Skoro vse ljubljanske mesnice so nižale cene mesa

Skoraj vse ljubljanske mesnice so nižale cene mesa. Prvo vrsto sveže svinjsko meso prodajajo po 280 din kilogram, drugo vrsto po 240 do 250 din. Stare povprečne cene 800 dinarjev za kilogram se oklepa le še podjetje »Mesnina« Ljubljana, medtem ko v nobeni mesnici ne prodajajo več svežega svinjskega mesa po doslej najvišji ceni 320 dinarjev za kg.

Najgloblje pa so nižale cene govejega mesa, ki ga v Ljubljani potrošimo največ. Prej so se povprečne cene govejega mesa gibale od 200 do 250 dinarjev za kilogram, zdaj pa plačujejo ljubljanske gospodinjice za kilogram govejega mesa 180 do 235 dinarjev v vseh mesnicah, razen v prodajalnah »Mesnina« Ljubljana, kjer meso še vedno najvišje cenijo — 250 din za kilogram. Telečje se je v večini mesnic pocenilo le za 10 dinarjev pri kilogramu (od

280 na 270 dinarjev), mast prav tako za 10 dinarjev, medtem ko se cena slanine ni spremenila in je še vedno 300 din za kilogram.

Ljubljanske mesnice so nižale ceno mesa najbrž na pritisk javnosti, ki jim je večkrat očitala neupravičene zasluzke na račun potrošnikov. Potrošniki pozdravljajo sklep ljubljanskih mesarskih podjetij o pocenitvi mesa, hkrati pa želijo, naj bi cene mesa spet ne poskočile, kakor se je to že večkrat zgodilo.

BETEŽEN PREUZITKAR OBUBOŽANEGA GOSPODARJA

Čeprav ne varčujejo z denarjem, ko vartujemo zdravje delovnih ljudi (milijoni za socialno zavarovanje, preventivno zaščito dela itd.), in v skrbi za njihovo zdravje ne razmišljamo o učinkoviti sanitarnih ukrepih na naše gospodarsko življenje (zapri smo toliko in toliko živilskih obratov itd.), smo v Ljubljani pozabili dati »Snag« toliko denarja, da bi nas ne bilo zaradi umazanije mesta vsaj pred tuji stram.

Ko so Ljubljano razdelili na občine, je »Snaga« podedovala občina Center, češ kdor vam daje največ dela, pa naj vas še hrani. Zdaj je

»Snaga« nekako tako pri srcu kot staremu preuzitkarju, ko mu je gospodar obubožal. Zaradi zvestobe in usmiljenja bi rad delal za svojega gospodarja, pa kaj, ko ga je-ta hrani le z neslano kavo. Zato gre rad le sosedovim na delo, saj mu dajo tudi zabele na žgance. Čeprav čaka v občini Center »Snaga« največ dela, skrbi Zavod za red in snago v tistih občinah, ki imajo denar. Kaj hočemo — gospodarski račun in najbrž si bomo naše ljubljanske občine začrtali še najbolj točno, ko bo zapadel snež, takrat bo morda narasla Ljubljana, ca najprej v Mostah ali kje pri Trnovem, kdo ve...

JE PRAV, DA SKRBI ZA »SNAGO« IN »SNAGO« V LJUBLJANI OBČINA CENTER?

Ne, tega ne vemo. Toda če zdaj veskrat sledimo, da bo treba občinske dohodke nekaterih zavodov za komunalne dejavnosti v Ljubljani združiti, če naj zavodi delujejo v dobrobit vsega mesta in ne le posameznih mestnih občin. »Snaga« s svojimi dohodki ne more kriti vseh izdatkov (zaradi uslužnostno zdravstvenih nalog ji ne smemo dovoliti, da bi delovala le na podlagi gospodarskega računa, niti se ne more preživljati proračun matične občine Ljubljana-Center. Zato naj bi skrbel za njeno dejavnost skupen organ pri Okrajnem ljudskem odboru ali pri Mestnem svetu. Le tako bo moč doseči, da ne bo podoba ljubljanskega središča tako žalostno zanemarjena, kakor je sedaj.

EN SAM ŠKROPIJNI AVTOMOBIL

Poglejmo številke, zakaj se roka »Snage« ljubljanskemu središču tako malo pozna. Pred vojno je škropilo ljubljanske ceste in ulice devet škropilnih avtomobilov, zdaj je trije, toda samo z enim redno škropilno cesto, kajti dva skoraj vedno popravljajo.

ZIDARSKÉ SKRIVNOSTI

Troje mariborskih šoferjev za prevoz greznice gnojnice si ob težkem in neoprjtem delu vendarle zadovoljno mane roke: skoraj vsako uro nova naročila, dan za dnem. Šoferju »Snaginega« avtomobila v Ljubljani in še tistemu prevozniku gnojnice, ki stopa ob konjih, pa se obraz mračni: ni pravega dela, zato jim gospodinjice ne stiskajo več dinarjev v roke. Kako to? Kaj je Ljubljana? Že res tako goste prepričana s kanalizacijo?

Statistike so leta 1944 naštele v Ljubljani 6500 greznic. Bržkone je število greznic v Ljubljani v zadnjih sedmih letih še naraslo. Toda »Snaga« odvažala gnojnice le iz 520 greznic, to se pravi: voda iz greznice usiha. Kam? Globoko v zemljo. Leto za letom. Ne vemo še, v kakšni globini se srečuje s talno vodo, toda vemo, da se srečuje vse pogosteje. Nič čudnega, če so organi Sanitarne inšpekcije ob ušihanju greznice vode v zemljo vse bolj zaskrbljeni.

KDO NAJ BI PRISILIL LASTNIKE HIŠ, DA BI SKRBELE ZA ČISTOCO HISHNÍ DVORIŠČ?

Naj si »Snaga« še tako prizadeva očistiti mesto vsakovrstnih odpadkov in smeti, še vedno bo podoba Ljubljane videti umazana, če ne bodo lastniki hiš sproti odstranitvi kupov nesnagne, starega gradbenega materiala in vsakovrstne šare s hišnih dvorišč. Mnogi hišni lastniki so — kakor kaže — kar pozabili na odklop o javnem redu in miru, a tudi Ljudska milica ga ne more uveljavljati, saj je preobremenjena z urejanjem cestnega prometa in čuvanjem središkega premoženja. Zato naj bi morda tudi v Ljubljani ustanovili mestno stražo. Iz Pulja poročajo, da je njihova mestna straža uspešno zamenjala 20 delavcev »Snage«. Tudi Zagreb in Celje misli na ustanovitev podobnega organa za čuvanje javne čistote. V kolikor bi ta naloga mestne straže polno ne zapolnila, naj bi se področje delovanja razširilo: skrbela naj bi za čim lepšo podobo mesta, učila mladino reda in kulturnega odnosa do starejših ljudi, varovala mestne nasade in podobno.

OBČINSKI ODBOR ZDRUŽENJA REZERVNIH OFICIRJEV JUGOSLAVIJE za mesto TRBOVLJE

Čestita ob proslavi 15-letnice ustanovitve JLA vsem borecem, ki so borili na področju naših revirjev. Čestitke pošilja tudi ostalim edincem JLA. Prebivalstvo Trbovelj za občesta, da bo 21. decembra 1956 ob 19. uri v koncertni dvorani novega Delavskega doma svečana akademija, posvečena temu prazniku

Veselo presenečenje za naše malčke

Novo leto se bliža. Otroci se močno zanimajo, kaj jim bomo pripravili za njihovo vsakoletno praznik — Novoletno jelko. Spored prireditev, ki jih pripravljata Zveza prijateljev mladine in zavod »Ljubljanski festival«, je dokaj obsežen.

Najbolj zabavno bo na Gospodarskem razstavišču, kjer bodo za to priložnost praznično okrasili tri dvorane. Začetek prireditev na razstavišču bo v sredo, 26. decembra, ob desetih dopoldne. V naslednjih dneh (do 3. januarja) pa bo razstavišče odprto dnevno od 9. do 19. ure.

Otroci se bodo tam lahko res prijetno zabavali. Na razpolago

jim bo kolesni vrtljak, strelišča z značno in otroško puško, vrtno keglišče, gugalnice, vrtljaki, kobjčki, akvarij in še mnogo drugega. Marsikdo bi bil rad vojak. Lahko se bo vadil streljati s topovi in celo z lokom in puščico. Spretnejši pa se bodo pomerili v metanju kolobarjev, zavedanju pajacev, piramid in škatel. Tiste, ki se navdušujejo za šoferski poklic, se bodo lahko vozili z malimi avtomobilčki po avtodromu. Zavabišče bo seveda vsak dan Obiskal Dedek Mraz, malčke pa bodo zabavali tudi čarovniki, rokohitci, akrobati, imtkine in raznovrstne godbe. Kdor se bo vsega tega naveličal, bo lahko sedel v non-stop kino in gledal zabavne filme.

Vstopnina bo nizka: 10 din za mladino in dvakrat toliko za odrasle, vsak dan pa bodo izžrebali tri vstopnice, katerih imetniki bodo dobili lepe nagrade.

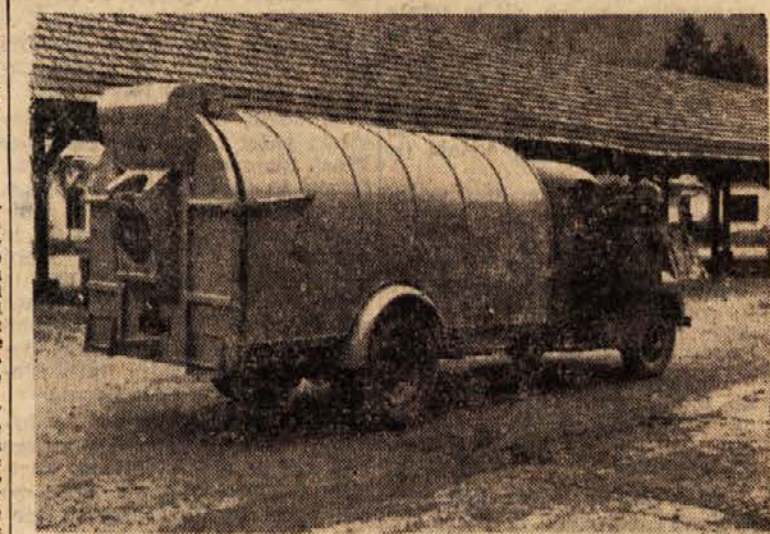
Kod pa bo šel letos sprevod Dedka Mraza? S Trga revolucije bo krenil po Titovi cesti do Trga OF pred kolodvorom, nato bo zavil na Miklošičevo cesto in po njej na Prešernov trg, kjer bo imel Dedek Mraz nagovor in prireditev za mladino. Sprevod se bo začel vsak dan od srede, dne 26. decembra, pa do Silvestrovske od petih popoldne. S. P.

»GRADIS« za svoje delavce

Pri podjetju »Gradis« — ustanovljeno je bilo že leta 1945 — dela sedaj že okoli 4000 delavcev, od teh približno 600 v Ljubljani, ostali pa na raznih gradiliščih po vsej Sloveniji. Mnogo teh delavcev je sezonskih, selijo se pač iz kraja v kraj, kjer so gradilišča. Stalne obrate ima »Gradis« v nekaterih večjih slovenskih mestih. Kako je podjetje preskrbelo stanovanja za svoje delavce?

V začetku so delavci stanovali v barakah. Prva zidana stanovanjska bloka pa je to podjetje zgradilo za leto 1950, in sicer tri stanovanjske bloke s po dvanajstimi stanovanji na Ptujski cesti v Ljubljani. Nadaljevali so tri leta kasneje, ko je zrasel v Savskem naselju še en tak blok, v katerem je dobilo stanovanja 12 družin delavcev tega podjetja. Lani so tudi v Savskem naselju zgradili še en tak blok. Letos pa so uredili nov samski dom za 160 delavcev, v provizoriju (obzidana baraka) pa stanuje v zadovoljivih pogojih nadaljnjih 70 delavcev.

Tudi v drugih slovenskih mestih podjetje ni pozabilo na svoje delavce. Tako so zgradili leta 1952 v Škofji Loki 12 stanovanj, v Ma-

Eden izmed avtomobilov, s kakršnimi bo »Snaga« odvažala prihodnje leto iz središča Ljubljane smeti. Izdelal ga je SKIP iz Vizmarij

Z nadzidavo bi pridobili pet lepih učilnic

Osnovna šola v Mengšu z vsemi 8 oddelki in 270 učenci gostuje v občinski hiši. Dve učilnici sta v pritličju, ena v prvem, ena v drugem nadstropju občinske zgradbe, upraviteljstvo osnovne šole pa gostuje v pisarni občinskega ljudskega odbora skupaj s sodnikom za prekrške. V tej pisarni velikosti 3 × 3 m so seveda tudi konference učiteljskega zbora. V vsakem razredu je nad 30 otrok, 4 oddelki hodijo k pouku dopoldne, 4 popoldne. Talna površina vsakega razreda je okrog 36 kvadratnih metrov, na 1 učence pride 3,2 kub. metra prostora. Ni nikakega prostora, kjer bi lahko bili otroci ob slabem vremenu, da bi medtem učilnici sprežali. V 5,5 m široki učilnici so klopi v treh vrstah, tako da je razred popolnoma natrpan. Šolski inventar je skrajno zastarel, klopi so celo brez naslonjal, učenci sede sključeni in stisnjeni. Vsa šola razpolaga z dvoje stranišč v izmeri po 1,5 × 1 m. Kako je potem s čistoto, si lahko mislimo. Stranišča za učiteljske splošni ni. Ni zbornice, ni kabineta niti ni dvorišča, ampak uporablja učenci dvorišče ObLO in podjetja »Slamnik«. Na tem dvorišču je stalno gradbeni material za gradnjo kulturnega doma, za

občino, za kanalizacijo. Dva razreda sta v pritličju ob glavni cesti, promet po cesti zelo moti pouk. Mimo dveh razredov pa hodijo stranke na občinski ljudski odbor in na postajo LM. Zraven učilnice v 2. nadstropju pa so prostori glasbene šole.

o nemogočih razmerah šolskih prostorov govore ljudje doma in v gostini, na sestankih, na sejah šolskih odborov, skratka vsi in vse organizacije ter ObLO vedo, da je nekaj treba ukreniti, tako ne more dalje. Ker na gradnjo novega poslopja za gimnazijo, osnovno in glasbeno šolo ter za vrtec še ni mogoče misliti, predlagajo nekateri, da bi nadzidali gimnazijsko poslopje in bi tako pridobili 5 lepih učilnic. Drugi predlagajo pridavo k gimnaziji. Do začetka novega šolskega leta bo nujno treba urediti prvo ali drugo zambel. Občinski ljudski odbor se bo moral pobrižati za finančna sredstva, delovni kolektivi in drugi občani pa bodo prav gotovo pomagali vsak po svojih močeh — s prostovoljnim delom, lesom in drugim gradbenim materialom ter prevozi tega materiala, kot so to napravili tudi v drugih gospodarsko bolj šibkih občinah. Saj gre vendar za bodočnost njihovih otrok.

NAŠIM MLADIM BRALCEM

KMET IN ŽANJEC

SASA VEGRI:

Prevelika pika

Kaj to noč je Tonček sanjal to nihče ne ve, zjutraj ves zaspan je tarnal, da v šolo več ne gre. In so vsi ga spraševali, očka, mama in sestre: »Kaj je Tonček, mali sinek — daj povej!« On pa le oči mencial je in gonoril: »V šolo več ne grem.« Vsem se že neumno je zardelo tako tarnanje brez pojasnila, očka je hudo ostel ga, mama je s palico mu zagrozila. Babica, ki je vse jutro tiho za pečjo dremala se je zdaj zdramila. »Kaj bi vplili vsi na Tončka,« se močno je razjezila. Tonček k babici je stekel in s solzami v grlu rekel: »Joj me, babica premila, celo noč je pika me strašila.« To je gledala in poslušala stara babica naglušna, kakšna pika se potika v glavi debeluška? »Joj me, pika, mala pika, ki na koncu stadka je in za njo velika črka piše se.« »No in kaj zgodilo se je s piko?« So čudili se v en glas. »Tista pika, mala pika, zrasla sama je velika in zdaj pika ni več pika.« Kdo bi tole razumel, kaj je Tonček hotel reči. Moral iz torbice je zopeček zoleči in pokazati katera pika.

In so vsi majali z glavo — kaj bi ukrenili, tale packa res ni pika, ker kot jajce je velika in se zdaj v njo strmijo, nihče mu ne da nasveta, kaj bi s piko preveliko.

Zivel je bogat kmet, ki je polje posejal s pšenico. Ko je žito dozorelo, je poklical nekega siromaka in mu rekel: »Požanji mi to njivo!« »Koliko časa naj žanjem?« je vprašal siromak. »Toliko časa, dokler ne zaide ta, ki nam daje svetlobo,« je kmet pokazal na nebo. »In kaj mi boš dal za plačilo?« »Torbo moke dobiš, če boš delal, kot je treba.« Siromak je odšel na kmetovo

Po A. Karaljevu — F. Bevku

njivo. Žel je in žel, ne da bi si oddahnil. Samo opoldne je malo posedel v senči, da je pojedel kos kruha in glavico čebule, nato je zopet zagrabil za srp. Do večera je požel polovico njive. Ko je sonce zašlo, se je utrujeni žanjec vzravnal, si obrisal vroč pot s čela in rekel: »Toliko sem zmogel.«

»Malo si zmogel,« je rekel kmet. »Polovico njive te še čaka.« »Toda sonce je že zašlo in začena se temnit!« »Res, sonce je zašlo, a poglej na nebo. Ze je vzšla njegova sestra — luna. Žanji, dokler ne zaide tudi ta, sicer ne dobiš moke.« Kaj je hotel žanjec, nadaljeval je z delom. Vso noč se je mučil, a kmet je legel pod drevo in se dobro naspal. Preden je drugi dan vzšlo sonce, je bila cela njiva požeta. »Zdaj dobiš plačilo,« je rekel kmet siromaku. »Pojdi domov po torbo in pridi v moj mlín. Tam je moka.« Siromak je odšel in kmalu prišel v mlín z velikim mehóm. »Daj moke!« je rekel kmetu. Kmet je debelo pogledal in zakričal: »Zakaj si prinesel meh?« »Ta meh je starejši brat moje torbe,« je odgovoril žanjec. »Kako je mogoče, da bi torba imela brata?« »Če je luna sončeva sestra, zakaj bi torba ne mogla imeti brata?« je odgovoril siromak. Kmet nobene več ni rekel. Žanju je nasul poln meh moke. Bolgarska pripovedka

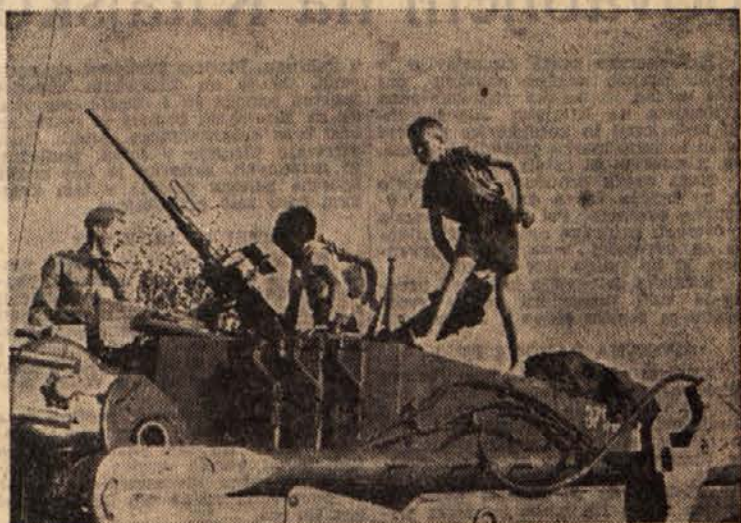
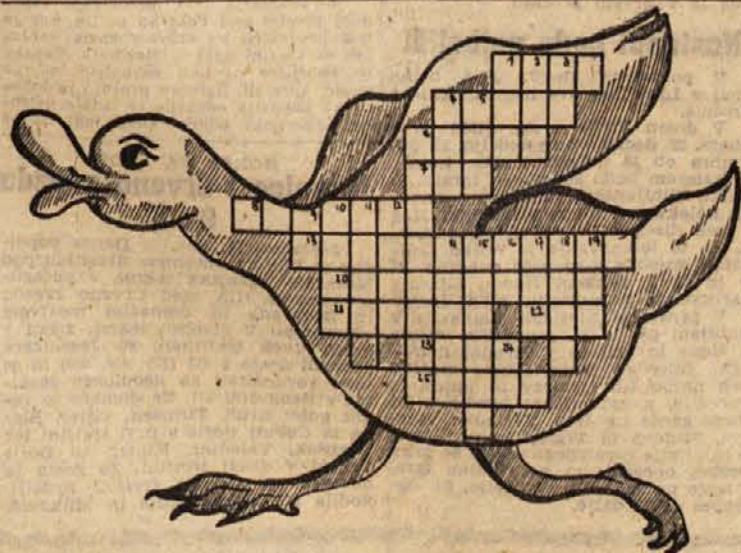
O filmu »DOLINA MIRU«

Otroci kakor odrasli so v filmu »Dolina miru« res odlično obvladali svoje vloge. Nisem se pa mogel načuditi mali Lotti, ki je poleg Marka in Jima obvladala vlogo res odlično. Režiser filma je brez dvoma izbral osebe ustreza-joče filmu. Kakor lepe strani, tako je imel tudi film majhno napako. To je bil avtomobil znamke TAM. Edino to je bilo, kar mi je le za spoznanje pokvarilo sliko. Drugače pa je bil film na zares visoki stopnji. Kakor igra, tako je tudi glasba odlična. Ko je bilo filmske predstave konec, sem bil zares vesel. Na kraju filma me je toliko ganilo, da so se mi po obrazu vile debele solze. Tudi moji starši so bili naravnost navdušeni. Saj sva ga z mamó videla celo trikrat. Na kraju pisanja bi želel, da bi nam še v naprej prikazali tako lepe slovenske filme. Prav poseb-

no pa čestitam vsem sodelavcem filmske družine Triglav filma za to dovršeno delo, prav posebno pa še čestitam mali Lotti, Marku in Jimu. Marjan Jenko, dijak, Trbovlje. Tudi k nam je prispel film »Dolina miru«. Igral je prvič v našem novem Delavskem domu. Gledala sem ga skupno s svojimi sošolci. Ne smem reči, da mi film ni ugajal. Prikupna Lotti in Marko res nista vredna graje. Mislim pa, da bi bilo bolje, če bi igrali sami slovenski igralci. Vem, da so tudi med nami deklice, ki bi premogle to vlogo. Zdenka Berčič, 2. raz. osn. šole, Trbovlje

KRIZANKA

Vodoravno: 1. zelenica v puščavi, 4. predstavlja slika, 6. okras, 7. češka pritrđilnica, 8. gib (korak), 13. smelost v akrobacijah, 20. vrsta rastline, 21. srednje starogrške umetnosti, 22. zmrzle voda, 23. slonov zob, 25. podoben. Navpično: 1. del obraza, 2. umetniška slika, 3. predlog, 4. zgoden, 5. veznik, 6. veliki osvajaalec Evrope, 9. kratice za eventualno, 10. pokrajina v Vojvodini, 11. japonski plavalec, 12. majhno kopno, 14. žensko ime, 15. Sheakespeareova drama, 16. znak za kemični element, 17. reka v Egiptu, 18. kis, 19. plod, 24. dva samoglasnika.

NAŠA ARMADA

Vsak državni praznik korenini nekje globoko v naši preteklosti. Prav tako je povezan s preteklostjo tudi praznik naše armade. Saj je zrasla iz velike želje po svobodi, miru in lepši bodočnosti v dneh, ko so naši narodi v času okupacije pod vodstvom tovariša maršala Tita bili odločilni boj za svoj obstoj. Naša armada je zrasla iz najboljših sinov in hčera, ki so usodo naših ljudstev postavili daleč nad svojo usodo in to za ceno svojega lastnega življenja. Ta armada je bila naš čvar med vojno, kakor je čvar node Jugoslavije v miru. Zato naj živi naša armada in njen vrhovni komandant tovariš Tito!

Novost

Kmalu bomo začeli objavljati novo slikanico »Polet v vesolje«, ki jo je napisal Novak Janez, narisal pa Petrič Jože. Oba sta dijaka in doma iz Crnomlja. O vsebini ne bomo govorili; povemo le to, da je ta »polet« poln nape- tih dogodivščin. Vesolje še za nas ni mačja solza. Naši poznejši rodovi ga bodo verjetno bolj navajeni kakor mi. Torej še enkrat: Kmalu slikanica »Polet v vesolje«.

UREDNIKOV KOTIČEK

Spoštovani urednik!

Ze spet se Ti oglašam! Vesela sem, da si objavil moje spise, toda spis »Moje igre« je bil slab. Sedaj Ti pošiljam spis »Ivo«. Zdi se mi, da je boljši od prvih, a ne vem, kako se bo zdel Tebi. Tudi nekaj pesmi imam, a ne vem, če razen otroških pesmic objavljaš tudi lirске. Prav rada bi Ti pošiljala svoje prispevke, če seveda smem. Lepo Te pozdravlja

Anica Barbič, dijakinja, Kostanjevica na Krki

Dragi urednik!

Ob nedeljah mi je po navadi dolgčas in pustó. Zato ne bodi hud, če Ti večkrat pišem. Ko napišem kratek spis, pa čeprav je slab, da ga vržem v ogenj, mi je lepše, bolj prijetno. Pošiljam Ti spis »Moj dom«. Če Ti bo všeč, ga objavi. In kako je s spisom »Ivo«? Je verjetno že romal v koš. Nič hudega. Z mano je tako — nek spis, ki ga napišem, mi je všeč dan, dva, potem pa se

mi zazdi, da je zanli in ga vržem v peč, če ga prej ne pošljem kakemu mladinskemu listu.

Prav lepo Te pozdravlja

Anica Barbič, dijakinja, Kostanjevica na Krki

Draga Anica!

Oprosti, da Ti nisem prej odgovoril. Tako Ti zdaj odgovarjam kar na dve pesmi. Preseneča me, da tako malo ceniš svojo črtico »Moje igre«, ki sem jo pred kratkim objavil. »Ivo« je namreč slabši med Tvojimi prispevki. V »Mojih igrah« si opisala svojo rano mladost sicer s skopimi, a močnimi potezami. »Ivova« podoba pa je premalo jasna, čeprav je vredna, da bom ta prispevek objavil. Objavil ga bom predvsem zato, ker je v njem dovolj tiste sile, ki jo ob branju že lahko čutiš in se je veselíš. Skušal bom Ivu njegovo podobo z majhnimi popravki napraviti jasnejšo. »Moj dom«, ki mi ga zdaj pošiljaš, pa je tako solzavo pisanje, da ga ne morem objaviti. Tako daleč je od Tvojega načina pisanja, da se kar čudim. Ostani pri nezlaganem pripovedovanju, pri svoji navidezni grobosti, vedno v največji bližini življenja, ki tiči nekje globoko v Tebi in ki Ti bo mogoče odprlo pot v literaturo. Seveda, za to bo še treba mnogo truda, mnogo učenja, mnogo resnosti in ne na zadnjem mestu tudi skromnosti. Jaz bi Ti priporočal, da prebereš mogoče vsega Prežihna. — Tudi pesmi pošlji. Če ne bodo za našo mladinsko stran, pa jih bom priporočil kakemu drugemu uredništvu, seveda če bodo dobre. Mnogo lepih pozdravov Ti pošilja Tvoj urednik

Pišite

nam še o filmu »Dolina miru« od posodi, kjer se bo vrtil ta slovenski film. Pišite, kar čutite ob njem. Ocena filma mora biti res vaša. Poudarite slabe in dobre strani filma. Ocene bomo upoštevali pri naših vsakoletnih nagradah.

Vam je znano, da...

— so nekateri pladjarji razprsalí danek na nošenje brade? Ti pladjarji so bili: francoski kralj Franc I., ruski car Peter Veliki in angleška kraljica Elizabeta. — so največji čevlji na svetu izdelali na Bavarskem leta 1930? Izdelal ga je mojster Schrott. S svojimi pomočniki je izdelal orjaški čevlji, visok 1,70 m, dolg 3,20 m, ki je tehtal 448 kg. — je Kitajski zid tako dolg, da bi segal od Londona do Carigrada? — so srednjeveški lokostrelci bili tako spretni, da so lahko izstrelili pet puščic vsako minuto, cilj pa so zadeli na že kar lepo razdaljo celih 200 m? — je kenguruj izorsten športnik? Če teče, teče z brziño 45 km na uro, v višino skoči do 3 m, v daljavo do 5 m, poleg vsega tega pa še baje odlično obvlada boksa! — je domovina pava Indija? — leti orel skoraj 1000 m višje od najvišje gore na svetu?

S T R A H

Ko sem končal osnovno šolo, sem postal zelo navdušen za detektivske in kriminalne romane. Doma sem neko popoldne brskal po omari in našel sem tenko knjigo z raztrganimi platnicami. Platnice so bile rdeče in na njih je bil naslikan Kitajec in mož s pištolo. Takoj sem spoznal, da mora biti to kriminalni roman. Naslov je potrdil to mojo misel: »Skrivnost dr. Fu-Mančuja«. Se tisto popoldne sem prebral polovico knjige. Bila je zelo napeta. Skrivnostni kitajski doktor, ki ga zasledujejo detektivji zaradi čudnih umorov. Njegove oči vsakogar hipnotizirajo. Knjiga me je nadvse navdušila. Naslednji dan sem jo že prebral. Tisto oblačno popoldne, ko sem prebral to napeto knjigo, me je v mraku mama poslala v trgovino. Jeseni se navadno hitro zmradi in preden sem se odpravil z doma, je bila že trda tema. Da bi bil prej nazaj, sem jo mahnil kar po samotni poljski poti. Komaj sem bil kakih sto metrov od doma, se me je polotil strah. Misli so se mi vračale na knjigo, ki sem jo prebral. Spomnil sem se skrivnostnih umorov v londonskem predmestju in zelenih očih, ki so prikazale žrtvam pred umorom. Navdala me je groza. Prišel sem do koruze. Steblo se je drgnilo ob steblo, ker je pihal lahen veter, in zdelo se mi je, kakor bi škrtal ključ v zarjaveli ključavnici vrat, ki so zapirala podzemse kleti,

v katere je dr. Fu-Manču zapiral svoje žrtve. Vsak hip sem bil pripravljen na tek, ker sem v strahu že začel misliti, da bo zdaj planil iz koruze kak morilec z revolverjem. Ze takrat, ko sem bral knjigo, me je bilo še pri belem dnevu najbolj groza zelenih Kitajčevih očih. Nanje si sedaj niti pomisliti nisem upal. Toda proti moji volji so mi bile te oči venomer v mislih. Kamor sem se ozrl, povsod so bile za menoj. V duhu sem jih videl. Videl sem zlobno razširjene zenice, ki me prebadajo s sovražnim pogledom. Vedno bolj in bolj sem mislil na to, da bi se vrnil domov. Toda ko sem se spomnil, kako bi se mi mama smejala, da sem tak zajec, sem nadaljeval pot. Poti pa, kakor zakletó, ni in hotelo biti konec. Zdelo se mi je, kakor da se že celo večnost vrtim na enem in istem mestu, čeprav sem tako hitel, da sem bil že ves znojen. Krčevito sem stiskal v pesti ene roke denar, v drugi pa sem držal cekar. Da bi pregnal misli, ki so me obletavale kot zlobne večje, sem se ustavljal in se ozrl nazaj. In tedaj, o groza! Deset metrov za menoj se je počasi premikalo dvoje zelenih očih, ki so ugašale in se prižigale. Ze sem videl v domišljiji pred seboj strašnega Kitajca, ki se mu v rokah bliska botalo. Od strahu sem obstal kot prikovan. Oči so se bližale. Oblival me je mrzel pot in čutil sem znojne kaplje, ki so mi polzele po obrazu. Oči so bile že blizu. Tedaj mi je strah vil »pogon-

ske sile« v noge. Kričnil sem, spustil cekar in zdrvel proti domu kar čez njive. Ko sem bil že blizu hiše, od nje me je ločila samo še njiva s korenjem, sem se ves zasopel ustavil. V daljavi sem videl oči, ki so se bližale čez polja proti meni. Tedaj nisem mogel nič več. Sesedel sem se v korenju in čakal. Mislil sem si: kar bo, pa bo. Oči so bile zopet blizu. Kmalu so bile že čisto poleg mene in nappedel ob meni. Niti trzil nisem, samo čutil sem, kako mi vstajajo lasje. Tedaj pa sem začutil ob roki mehko dlako in poleg mene se je bilo oglasilo: »Mijav!« Od začudenja sem zazijal. Oddahnil sem si. K roki se je stiskala sosedova mucka, ta lepa tigrasta živalca, katero sem neštetokrat nakrmil, čeprav ni bila moja. Strah me je minil. Vse misli o zelenih očeh so mi na mah izginile. Orogumljen sem se vrnil po cekar in šel v trgovino. Ko sem se vrnil domov, pa od prestanega strahu nisem mogel večerjati, ampak sem takoj legel spat in zaspal kot ubit. Izmučen sem bil tako, kot bi ves dan v gozdu delal drva.

To je bil moj prvi pravi strah, ki pa se je, kakor vsak strah, izpremenil v nič, kakor pravi slovenski pregovor: »Strah je votel, okoli ga pa nič ni!«

Lesar Mišo, dijak IV. a razreda klasične gimnazije v Ljubljani

KEGLJACI V POČASTITEV DNEVA JLA

Bolj kot kdajkoli - izenačene moči

V soboto v Kranju: Hrvatska: Slovenija (ženske) — V nedeljo v Ljubljani: BiH, Hrvatska, Srbija, Slovenija (moški)

V počastitev Dneva JLA bo Keglska zveza Slovenije priredila v Kranju in Ljubljani veliki kegljaki tekmovalni. Tako bo v soboto v Kranju medrepubliški dvojni ženski reprezentanca Hrvatske in Slovenije, v Ljubljani pa bo v nedeljo četverbojni moških republikih reprezentanc BiH, Hrvatske, Srbije in Slovenije za prehodni pokal Zveze kegljških športov Jugoslavije.

Sveveda je to samo prognoza. Tu gre le zato, da vidimo jakost reprezentance. Številke so nam povedale, da so moči izenačene in da je težko že sedaj predvideti nedeljskega zmagovalca.

MAR SE BO TRADICIJA PONOVLILA?

V Kranju bo v soboto srečanje žensk reprezentance Hrvatske in Slovenije. Na vseh dosedanjih srečanjih je zmaga reprezentance Hrvatske, ki ima v svojih vrstah večino članic državne reprezentance. Kljub temu pa tokrat lahko pričakujemo prekinitev te tradicije. Slovensko tekmovalke so za dvoboj dobro pripravljene. Čeprav zdaj ni bila sezona ženskih tekmovalni, so tekmovalke na izbirnih tekmah pokazale, da so v dobri formi in da lahko dosežejo lepe rezultate. Reprezentanca Slovenije bo nastopila v naslednji postavi: Martelanc, Klemenčič, Erjavac, Gredišar, Cadež, Pirc in Rozman.

Edo Glavčič

Smučarji brez priprav na snegu

Sneg se kristalji po gorah, doline pa so kopne, zato vsi smučarji nestropro čakajo snežnih padavin tudi v neposredni bližini in okolici mest, delavskih centrov in vasi, vsi bi radi čim prej zakrmarili in naredili smučivo v sneg celes.

Alpski smučarji so podjetni, smučali so nad Jezerakim, pod Prisotnikom v Suhli Pijanci, za Akom in celo na Triglavskem ledeniku med vosem letom. Tudi sedaj je vedno nekaj alpincev na Kravcu, Cremen vrhu in na Vrhiču, kjer je idealna smuka, le-ti se bodo kolikor toliko pripravili na naglo bližajočo se zimsko sezono. Vendar ne vsi tekmovalci, za mnoge so namreč taki izleti predragi. Teško, mnogi težje pa je za smučarje tekače in skakalce.

Snega v glavnem še ni, toda v Planici in na Pokljuki dovolj vsaj za skromne nekaj dnevne skupne treninge. Skakalci bi se morali že na silvestrov večer udeležiti velike skakalne turneje po Avstriji, vendar pa so še vsi naši skakalci z Zidarjem, Langusom in Rogljem na čelu, brez skokov. Na Pokljuki in v Planici pa so pogoji za izvedbo vsaj skromnega skupnega treninga. Skakalci po drugih državah imajo za seboj že lepo število skokov, nekateri pa tudi že tekmujejo. Naši pa stoje nemočni ob strani, čeprav imajo razen avstrijske

skakalne turneje, vsi skupaj pred seboj tudi zimsko prvenstvo ledeni v Ga-Pa in končno ni več daleč marec, ko bodo velike skakalne tekme v Planici. Bati se je, da bodo naši skakalci tekmovalni med svetovno skakalno elitno premalo pripravljeni.

Tako je za skakalce, ki imajo predviden en skupni trening, še slabše pa je stanje za smučarji tekače. Res je, da skakalci in tekači niso tako izenačeni kot alpski smučarji, res pa je, da nimajo individualni trenirni nikakor ne 'jadostanje' v Planici je 20 do 40 cm snega, prav toliko tudi na Pokljuki, torej dovolj za lahek trening in pregled sposobnosti. Naši tekači bodo morali ustopiti v prvi polovici meseca januarja na mednarodnih tekmah na Bledu, kjer bodo rezultati brez intenzivnega skupnega treninga — je jasno. Tako skakalci kot tekači so zelo navezani na dobre treninge. Teh pa je malo.

Naši smučarji tekači bodo morali posejje nastopiti tudi na zimsko-sportnih prireditvah v Ga-Pa in tekmovalci za pokal Kuriklaka. Resni tekmovalci, katerih pa je na žalost vedno manj, so v skrbnih za plama. Ne smemo dopustiti, da bi raven naših tekačev stalno padala, saj smo s Smolejem, Knificem, Pogodnikom, Kordežem in Hlebanjo na državnih reprezentanci organizacijami. Slovenski odbori in TVD Partizan skrbijo za množičnost v smučarstvu, ki je naš narodni šport. Cel v dolini od Jense do Rateč, učitelji in profesorji še posvečajo dovolj pozornosti mobilizaciji mladih ljubiteljev za panoge zimskega športa, prav tako žalostno je tudi stanje v Bohinj, klasični dolini našega zimskega športa. Pri novi, pozivilni propagandi za smučske panoge med delovnimi ljudmi in vajenci ter mladimi spolbi bi morali bolj sodelovati tudi občinski sveti za telesno vzgojo.

D. P.

NIKOLA PAVLINIČ
gradbeni tehnik v pokojju, posestnik in bivši stavbenik v Zagorju ob Savi
Pogreb dragoga pokojnika bo v petek, dne 21. decembra 1956 ob 19 iz Nikolajeve veže na Zalah v Ljubljani.
Ljubljana, Zagorje ob Savi, Sušak-Rijeka, Zagreb, Sent Vid, Chicago, Joliet USA, dne 19. decembra 1956.
Zaluzoči: žena Anica, brat Milan, rodbine: Pavlinič, Setina, Kušar, Bele, Furlan, Erjavac, Konjar in ostalo sorodstvo.

Brzovjavke

BEograd, 19. dec. Večkratna prvaka Poljske in Madžarske v hokeju na ledu, varšavski CWKS in budimpeštanski »Ferencváros«, bosta prispejala danes v Beograd, kjer se bosta udeležila tradicionalnega hokejskega turnirja ob proslavi JLA.

BEograd, 19. dec. Reprezentanca Beograda v malem rukometu pojde danes v Bukarešto, kjer se bo 23. decembra pomerila z izbranim moštvom Bukarešte v okviru tekmovalnega evropskih mest, ki ga organiziral športni dnevnik »L'Equipe«. Zmagovalac se bo v četrtfinalu pomeril z reprezentanco Praga. Na turnirju bodo razen naših rukometišev sodelovali tudi reprezentanti Madžarske, Avstrije in Švedske.

NOVI SAD, 19. dec. Danes bo v Novem Sadu tekma med novosadsko »Vojvodino« in madžarskim nogometnim moštvom »Ferencváros«. Minulo nedeljo je »Ferencváros« premagal v Novem Sadu »Vojvodino« s 3:1. Po tekmi v Novem Sadu se bodo madžarski nogometaši v nedeljo pomerili v Beogradu z beogradskim »Radničkim«, ki se je vrnil s turneje po Angliji.

FAVORITOV NI

Četverbojni moških reprezentanc bo na štiridesetke kegljske Gradisa ob 9. uri dopoldne. Od časa ko bodo stekle prve krogle in padli prvi keglji, pa do konca, ki bo predvidoma ob 17. uri, bodo na vseh štirih stozah ogrožene borbe za končnega zmagovalca. Pravi nič čudnega ne bo, če bosta o končnem vrstnem redu odločala, po 1200 lukajih vsake reprezentance, eden ali dva keglja, saj so tokrat moči reprezentanc izenačene bolj kot kdaj koli. Reprezentanca Slovenije je sicer zmagała na prvem četverboju, ki je bil lan v Zagrebu, toda kljub prednosti domačega terena tokrat ni glavni favorit. Favoriti so vsi! Zakaj?

NIC VEČ ZADNJI

Vse reprezentance so imele za to tekmovalno pripravno v Ljubljani bodo nastopile v svojem najmočnejšem sestavu. Čelo reprezentance BiH, ki je bila lan zadnja, lahko tokrat preseneti s prvim mestom. Samo pogledmo sestav njihove reprezentance in rezultate, ki so jih ti tekmovalci dosegli na zadnjem republikem prvenstvu posameznikovo: Oršulić 913, Maksimović 891, Vrdoljac 885, Kovač 894, Jurčević 898 in D. Jurčević 885. Če bi te rezultate ponovili v Ljubljani, potem bi reprezentanca BiH za več kot 100 kegljev izboljšala svetovni moštveni rekord.

Reprezentanca Hrvatske bo verjetno nastopila z igralci, ki so dosegli te-le najboljše rezultate: Brlošić 873, Dobričević 862, Hladnik 896, Lukas 905, Pojević 811 in Smoljškić 905. S temi rezultati, pa bi Hrvatska dosegla celo 31 kegljev več kot BiH.
O formi igralcev Srbije zdej le malo vemo. Toda kljub temu jih ne gre podcenjevati, saj vemo, da so mimo Slovenije tudi v Srbiji ukinili narodni slog kegljanja, kar je vsakekor ugodno vplivalo na razvoj mednarodnega sloga.

Z NOVIMI IMENI

Reprezentanca Slovenije tokrat ne bo nastopila v svojem tradicionalnem sestavu. Njen dres tokrat ne bodo oblekli znani reprezentanti Starc, Kobal in Go-

V Pekingju, Vladom Tesličem, smo povzeli, da je na Kitajskem košarkaška sportna panoga št. 1. Teslić ima vilo, da na Kitajskem doma ni mesta ali vasi brez košarkaškega igrišča. Ondi prirejajo turnirje v šolah, podjetjih in ustanovah. Košarka je tem mlada sportna panoga postala v tem kratkem času zelo priljubljena.

HITRI IN DUHOVITI

Kitajski košarkarji so vedeli nize rasti, a zelo hitri in duhoviti. Največ mednarodnih tekem so odigrali s sovjetskimi moštvomi in so na turneji po ZSSR želi docela zadovoljive rezultate. V Pekingju so se pomerili s francosko sindikalno reprezentanco in jo z lahko premagali z veliko razliko v točkah.

Njihova, najmočnejša moštva so v Inštituta za telesno vzgojo in izvojskih vrst. Na tem inštitutu imajo tudi dokaj visoke igralce. Resda niso nujno nobenega »dvometraša«, vendar je povprečna višina teh igralcev več kot 190 cm.

Poznavalci kitajske košarke so dodo, da je njihova ženska ekipa močnejša od moške.

ZE SEDAJ PRIPRAVLJAJO XVII. OLIMPIJSKE IGRE

V Rimu bolje kot v Melbournu?

Komaj so bile končane XVI. olimpijske igre v Melbournu, so začeli športniki misliti na prihodnje igre, ki bodo leta 1960 v Rimu. Prireditelji so pričeli misliti nanje seveda že prej, saj organizacija tako velike prireditve ni lahka stvar. Zato italijanski športniki in funkcionarji niso prišli v Melbourn samo na tekmovalne, ampak tudi, da bi se učili. Toda učili so se bolj na napakah kot na dobrih straneh organizacije, kajti po mnenju večine so bile igre v Melbournu slabo organizirane, tako da so igre v Helsinkih ostale še vedno za vzor organizatorjem minulih in prihodnjih olimpiad.

Temperamentni Avstraleci niso znali najbolj rešiti nekaterih problemov, ki so jih drugod že pred desetimi leti. Sedaj je očitno že vskakomur, da olimpijskega sponzora ni moč vstaviti v okvir številih razstvenih olimpijskih naprav, ker tega ne dopušta pekienski tempo sporeda tekmovalni. Gledalcem in tekmovalcem je treba dati kar največ udobja, ne pa tako kot v Melbournu, kjer kolezarji v svojih garderobah niso imeli niti enega stola, ali pa kjer gledalci na sabijaških prireditvah sploh niso imeli pojma, kaj se dogaja v plavalnem bazenu. V celoto olimpijskih naprav je treba vključiti tudi olimpijske vadi. Tudi ta ne sme biti preveč oddaljena od stadionov.

Slabe strani organizacije v Melbournu so bile številne. Olimpijski bazen je bil sicer veličasten, zato pa je vanj od vseh strani pihal, razen tega pa gledalci pri skokih — ko so znižali vodo — sploh niso videli zadnji del skoka. Razsvetljava je bila slaba povod, obveščanje novinarjev pa se ni dalo primerjati s Cortino (zimске igre), kjer je novinar lahko nledil olimpijadi v hotela, saj je imel pet minut po končanem tekmovalju rezultate na mizi.

Sveveda pa organizatorji prihodnjih olimpijskih iger ne bodo smeli prezreti dobrih strani letošnje olimpiade, dasiravno jih ni bilo veliko. Tako so Italijani že naročili avstralsko travno seme »sagrostis«, za katerega upajo, da se bo obneslo tudi v sredozemskem podnebnju. Vsi strokovnjaki so namreč menili, da tako dovršenih travnatih igrišč, kot so bila v Mel-

bournu, niso videli še nikjer. V Melbournu je bil sijajno zgrajen še stolp za skoke v vodo in tehnično vzorne merilne naprave, ki jih je preskrbela neka švicarska družba.

Z vsemi temi izkušnjami — dobri in v slabosti — so Italijani že sedaj pričeli pripravljati XVII. olimpijske igre. Da ne bi nikdar tvegali, bodo po načrtih vse olimpijske naprave zgrajene do leta 1959, dasiravno je olimpiada šele leta 1960, tako bodo lahko z nekaj velikimi športnimi prireditvami — med drugimi tudi svetovno prvenstvo v streljanju leta 1958 — preizkusili, kako delujejo naprave, koliko gledalcev lahko spravijo v posamezne stadione in dvorane ter podobno. Generalika pa bo svetovno študentsko prvenstvo v vseh športnih disciplinah, ki bo leta 1959 v Rimu.

Veliki olimpijski stadion je že zgrajen. Iz nedelje v nedeljo igrajo na njem nogometne tekme italijanske lige. Toda 29 mesecev pred začetkom olimpijade ga bodo zaprli in izpopolnili. Razen velikega olimpijskega stadiona bo le še palaca športov zgrajena v veličastnem slogu, medtem ko bodo vse ostale olimpijske naprave preproste in brez nepotrebnih okraskov ter z velikimi stroški. Treba bo urediti tudi sistem prometnih zvez. Pri tem računajo prireditelji na pomoč lokalnih oblasti, saj bo treba razširiti nekatere lokalne komunikacije, kot je na primer podzemna železnica.

SAHOVSKO P R E V E N T V O
M A R I B O R
Bre z p r e s e n e č e n j
Maribor, 19. dec. — V VIII. kolu šahovskega prvenstva Maribora so se partije končale takole: Svajcer: Certalić 1,0, Ekart: Brišnik 0:1, Pem: Ačko remi, Sagadin: Kušar prek., dr. Nemeč: Mikunda remi, Njegovac: Pajić remi, Vodi Njegovan s 6,5 točkami pred Ačkom 5, Kušarjem, dr. Nemečem in Pemom 4,5, Mikundo in Brišnikom po 4 toč.

DINAMO: »UJPEST« 5:1

Zagreb, 19. dec. — Danes je bila na igrišču »Zagreb« prijateljska mednarodna tekma med Dinamom in Ujpestem iz Budimpešte. Zmagal je Dinamo s 5:1 (3:1). Sodil je zagrebški sodnik Šperl.

Strelci za Dinamo: Jerković v 14. minuti, Benko v 21., Matuš v 31. ter Kolomj v 81. in 86. minuti; za Ujpest: Virag v 2. minuti.

Madžari so upravičili pričakovanja samo v prvem polčasu, v drugem polčasu pa je njihova nezadostna kondicija opravila svoje. To je bila za njihova zasluga kritična vrsta. Mimo Režeka je izvrstno igral tudi Čonč. Vodstvo Ujpesta je zamenjalo nekaj igralcev, da bi preprečilo katastrofo, to pa jim ni pomagalo spritno razpoloženih Zagrebčanov. Ujpest je imel tudi več priložnosti za dosego golov, toda le v prvem polčasu.

Nastopili bodo najboljši

V počastitev Dneva JLA bomo imeli v Ljubljani dva namiznoteniška turnirja.

V domu Ilirije v Zg. Šiški bo v soboto in v nedeljo, 23. decembra ob 18 namiznoteniški turnir, na katerem bodo sodelovali igralci in igralke ljubljanskih sindikatov, delovnih kolektivov, šol in pripadniki JLA v vseh disciplinah običajnega turnirja. Za to tekmovalne je veliko zanimanje posebno med našo mladino, ki se je v velikem številu odevala marjetvemu prireditelju NTK Iliriji. V prostorih Klasične gimnazije v Ljubljani pa bo II. republikni turnir za člane in članice v izvedbi domačega Odrda. Pričakujemo nastop vseh najboljših igralcev in igralke Slovenije, z najboljšimi predstavniki mlade garde na čelu: Teranom, Keronom, Plutovo in Trampuževo. Številne ljubitelje namiznega tenisa se prav posebej opozarjamo na finalne igre, ki bodo na spredu v nedeljo, 23. decembra od 17 dalje.

HOKEJ NA LEDU
Jesenice: Crvena zvezda 9:1

Jesenice, 19. dec. — Danes popoldne je bila na umetnem drsališču pod Mežakto hokejska tekma v počastitev Dneva JLA med Crveno zvezdo iz Beograda in domačim moštvom »Jeseničev«. V živahni tekmi, zlasti v prvih dveh tretjinah, so Jeseničani porazili goste z 9:1 (3:1, 4:0, 0:0) in se tako revanžirali za neodločen rezultat v Beogradu 1:1. Za domače so zašli gol: Brvan, Turnšek, Tišler, Blaža in Čebulj Boris v prvi tretjini ter Turnšek, Valentar, Klinar in Boris Čebulj v drugi tretjini. Za goste je dosegel gol v prvi tretjini Erdelji. Sodila sta dobro Božič in Mikovič.

OBVESTILO

Obveščamo cenjene kupce, da zaradi inventure ne bomo mogli pošiljati blaga v času od 27. do 31. decembra 1956. Nadaljnje poslovanje bomo začeli opravičati januarja 1957 pod istim pogoj.

»JUGOPAPIR«

podjetje za zunanjo in notranjo trgovino s papirjem in pisarniškimi potrebščinami
Beograd, Direkcija, Rissanska 12-1.

V Kranjski gori so tekmovali z rračno puško

SD član Krivec iz Kranjske gore je zaključila tekmovalje z rračno puško za družinski prvenstvo. Udeležba je bila prav dobra, saj je tekmovalo 70 članov, mladincev in pionirjev.

- Prav. Govoriva o tisti Ligi moralnega življenja.
- Kaj morava govornici prav o tem?
- Zakaj, mar je nesmisel?
- O ne, strašno važno je, a tudi hudo žalostno.
- Nič ne de. Kar začniva z moralnim življenjem!
- Rahlo se je namrdnila in se potem odločila.
- Dobro, pa pričniva pri tvojem očetu. Se mi zdi, da se nanj nič ne spominjaš.
- Reklj so mi, da mu je bilo ime Gordon Friend Drugi in da je že dobra dva meseca mrtev. Drugega ne vem.
- Tvoj oče... kako naj ti ga opišem?... je bil odvetnik v Saint Paulu in je bil zelo bogat. To je njegova prijetna stran... Druga pa je, da je bil neverjetno moralen človek. Sovražil je ženske, tobak, rdečilo za ustne in alkohol.
- Dobro. Zdej vem. Govori dalje!
- Kako lepe roke imaš, dragi, močne in široke kakor pomorščak.
- Pomorščaki! — Nekaj je spet vstajalo v mojem spominu. — Selena, kdo ve, morda...
- Da, tvoj oče, — je nenadno pohitela. — Torej lahko vidiš, kako je bilo težko živeti z njim. Potem, takrat pred trideset leti, ko vas je ubijala žalost, je tvoj oče naletel na Ligo moralnega življenja in se je zaljublil vanjo.
- Je bila zelo lepa? — sem se oglašil v smehu.
- Gordy, ne bodi neresen. Liga moralnega življenja je nacionalna ustanova, ki naj preporedi Ameriko. Izdala je na tisoče brošur, ki so imele naslove, kakor »Ples v peklu«, »V vsaki steklenici piva je sled za vragom« in same take. Društvo pripravlja vsako leto taborjenja, v katerih lahko mladi ljudje »dravo živijo. Seveda

je marsikaj prepovedano...
- Rdečilo za ustne, tobak, pijača, ženske...
- Prav to. Vodja tega žalostnega društva je odvrten človek, neki Herbert. Ta in tvoj oče sta se srečala in sta bila prijatelja že na prvi pogled. Tvoj oče je začel upravljati denar za Ligo in mesto je postajalo vedno bolj moralno. Pa tudi vi, člani družine ste ga morali ubogati. — Popravila si je zgajve. — Se misliš si ne moreš, dragi, kakšno življenje je to bilo. Hočem reči: ne moreš, ker se tega ne spominjaš. Vsako jutro nas je kontroliral, da bi bilo naše obnašanje brezhibno. Tvoji sestri je vzel puder. In nas ni pustil ne v gledališče ne v kino, ampak smo preždeli vse dolge moralne večere doma in poslušali očeta, ki je deklariral pesmi ali pa prebiral odlomke iz odvratnih brošur gospoda Herberta. Kar se tiče žensk, pa je bil tvoj oče njih zagrizeni sovražnik.
- Razumem. Toda kako se je znašel v taki očiščevalni družbi tak očiten izpričeneč, kakršen sem bil jaz?
- Nič te ni brigalo, to je res. Kolikor bolj moralen je postajal oče, toliko bolj si bil ti razuzdan. V zavodu je bilo tvoje obnašanje sramotno. Gospod Herbert te ni mogel razumeti in oče bi te bil najraje pognal od hiše, ko bi ti ne bilo še bolj nevarno. Družina je na programu Lige temeljna stvar in oče je zložil celo pesem, ki je v njej dejal, da se sinu odpušta sedemkrat sedem, še več, sedemdesetkrat sedem. Saj razumeš?
- Razumem.
- Ko si prišel iz zavoda, te je držal daleč od hiše, kolikor je mogel. Našel ti je delo v Pittsburghu, a ne vem, kako ti je uspelo, da so te pri priči odpustili. Pa da bi videl, kaj vse si počel v Pittsburghu! — Gledala me je z motnimi očmi. — V tistem času sva se srečala. Ljubezna moja, ko bi vedel, kako je bilo to čudovito!

Poljubil sem jo: — Bi rekel. In ti ljubiš mene?
Zadovoljno se je pretegnila.
— Tako si drag, Gordy. Obuzujem te, ali razumeš?
— Toda jaz sem slab človek, lenoba sem, pijanec...
— Uh, ta Murney! — se ji je znova nakremžil obraz. — Kako zloben, satanski stvor!
— Torej to: da sem lenuh in pijanec?
— Zares je čudno! In da si pijanec? Toda kako bi mogel človek biti tak, kakor si ti, dragi Gordy, če ne bi malo več pil?
Spet ji je zaplesal nasmeh krog ust, toda potem je prasnila v prisrčen glasen smeh, sedla je in stlačila ogorek cigarete v pepelnik.
— Zdej je vse dobro. Zdej sem tu in ti bom pomagala, da se boš spomnil.
— Ti to ne uspeva?
— Ne, mi ne. A sem zadovoljna, ker prihajaš počasi k zavesti. Vidim to. Ne moreš verjeti, kako žalostno je živeti z možem, ki je živi mrtvec. Čuden si, ti, tvoj mavec... Pa govorniva raje o nečem, kar bi te moglo spomniti prejšnjih dni.

DNEVNE NOVICE

Zaradi nujnih del na prenosnih napravah bodo v petek, 21. decembra in v soboto, 22. decembra t. l., obratki od 6-8 brez električne energije vsi kraji med Domžalami in Kamnikom ter med Domžalami in Litijo, vključno Crni graben in Tuhinjska dolina. — V nedeljo, 23. t. m. pa bodo brez električne energije od 7 do predvidoma 13 vsi kraji na teritoriji sledenih transformatorskih postaj: Dobrunje, Sadija vas, Javor, Janče, Trebeljevo in Lipoglav. — Elektro Ljubljana okolica.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov vabi vse svoje člane in ostale zainteresirane na predavanje in prof. ing. Alojza Hrovata: »Ob 50-letnici karavansko-bohinjske proge«, ki bo v petek, 21. decembra 1956 ob 20 v predavalnici prirodoslovne fakultete Univerze, vhod iz Gosposke ulice.

Cenjene odjemalce obveščamo, da naša skladišča zaradi letnega popisa zaloga ne bodo izdajala blaga, in sicer dne 24. in 25. decembra glavno skladišče na Mariborski cesti, ter 24. decembra skladišča v Slov. Gradcu Prevaljah. — Koloniale — živila, Celje.

Za čiščenje mastnih madežev dobijo v vseh trgovinah, kjer kupujejo milo, tudi preparat FLEX. Nobenemu gospodinjstvu ne sme manjkati FLEX. Čudovito izgleda. Tako mladosten in svež obraz imaš danes! Take opazke boš žela, če si boš napravila masko TEINT BELL.

PREDAVANJA

Tehniška fakulteta Univerze v Ljubljani vabi na predavanja, ki ju bo imel dr. ing. Kurt Seidl, profesor za elektrotehniko na Montanistični visoki šoli v Leobnau (Avstrija), in sicer: 1. dne 20. decembra ob 17: »O pogonih z vrtečimi se pretvorilniki; 2. dne 21. decembra ob 17: »O pogonih s krmiljenimi usmerniki. Predavanja bosta spremljana s slikami. Obe predavanja bosta v veliki predavalnici Odelka za rudarstvo in metalurgijo, Alkerceva 32, pritrilje.

V klubu kulturnih delavcev govori v petek, 21. decembra, ob 20.30 univ. prof. dr. Stojan Pretnar: Oktobrski in novembrski kritični tedni v Parizu. Člani vjudno vabljeni.

Društvo za kulturno sodelovanje Jugoslavija-Francija v Ljubljani bo priredilo v četrtek, 20. decembra ob 20.30 v Klubu kulturnih delavcev v Wolfovi 1-III, predavanje direktorja zagrebškega Francoskega inštituta S. Beisa o francoskem skladatelju Dariusu Milhaudu s predvajanjem plošč. — Člani in prijatelji društva vabljeno. Vstop prost!

Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javno znanstveno predavanje, ki je namenjeno širšim interesiranim, krogom: 20. decembra t. l. ob 18. uri bo predaval v dvorani SAZU univ. prof. dr. Josip Kljenc. Tema: Rekonstrukcija spomenikov iz Šempetra v Savinjski dolini.

KONCERTI

3. koncert za abonente rednega abonmaja bo v petek, 21. decembra, ob 20.15. Na sporedu je Beethovnova V. simfonija, Saint-Saensov Koncert za violino in orkester in Richarda Straussa Till Eulenspiegel. Kot solist sodeluje violonist Karlo Rupel, dirigira gost iz Vzhodnega Berlina Franz Konwitschny. Nekaj vstopnic je še na razpolago pri blagajni Slovenske filharmonije.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
 Četrtek, 20. decembra: Zaprti.
 Petek, 21. decembra: Zaprti.
 Sobota, 22. decembra ob 18: Cankar: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Abonma D. (Jančina — Nedeljka Kacinova k. g.)
 Nedelja, 23. decembra ob 15: Moder-Ajdič: Janko in Metka. — Krstna predstava. Izven.
 Opozorilo abonentom reda U in D! Zaradi bolezni v dramskem ansamblu je »Henrik IV.« napovedan za soboto za red U. neizvedljiv. Uprizorjena bo Cankarjeva farsa »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« za abonente reda D.

OPERA

Četrtek, 20. decembra ob 19.30: Cankar: »Lobodje jezero«. Abonma red C. (Odette — Milica Jovanović kot gost.)
 Petek, 21. decembra ob 15: Puccini: »Tosca«. Zaključena dijaška predstava za gimnazijo Jesenice. Dijska in galerijska stojlišča so v prodaji po dijaških cenah.
 Sobota, 22. decembra ob 19.30: Cankar: »Lobodje jezero«. Abonma A. (Odette — Milica Jovanović k. g.)
 Nedelja, 23. decembra ob 19.30: Verdi: »Rigoletto«. Gostovanje turškega baritonista Oghana Çilneka, stalnega gosta milanske Scale in rimske Opere. Izven in za podeželje.
 Zaradi spremembe dramskega repertoarja za soboto je potrebna tudi zamenjava opernega abonmaja za soboto, tako da bo sobotna operna predstava za abonente reda A, red D pa sobi v soboto predstavo in Drami.

CELSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
 Četrtek, 20. decembra ob 20: Potr-Grün: »Zločin«. Cetrikov abonma in izven.
 Petek, 21. decembra ob 18: Potr-Grün: »Zločin«. I. srednješkolski abonma in izven.
 Sobota, 22. decembra ob 20: Potr-Grün: »Zločin«. Sobotni abonma in izven.
 Nedelja, 23. decembra ob 15.30: Potr-Grün: »Zločin«. Nedeljski abonma in izven.

VESTI IZ TRBOVELJ

»DELAŠKI DOM«: Češki film: »Divja Barbara«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Francoski film: »Moški so takšni«. Predstava ob 19.

IZ ŽALCA

Ameriški film: »Steklena pajčevina«. Predstava ob 19.30. V glavni vlogi Edvard G. Robinson.

IZ NOVEGA MESTA

»KRKA«: Ameriški film: »Prelomnice«. V glavni vlogi John Garfield in Patricia Neal.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
 Četrtek, 20. decembra ob 20: Gorki: »Malomeščani«. Abonma red Cetrikov. Vstopnice so tudi v prodaji.
 Petek, 21. decembra ob 20: Camus: »Pravični ljudje«. Abonma LMS IV. Vstopnice so tudi v prodaji.
 Sobota, 22. decembra ob 20: Cankar-Smerdu: »Martin Kačur«. Izven.
 Nedelja, 23. decembra ob 15: Golia: »Srce igrače«. Izven. — Mladinska predstava: ob 20: »Večer v čitalnici« (Vilharjeve šaloigre). Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom
 Sobota, 22. decembra ob 16: Stuart: »Čudovite pustolovščine«, komedija. Izven.
 Nedelja, 23. decembra ob 18: Stuart: »Čudovite pustolovščine«, komedija. Popoldanska predstava. Izven.
 ob 20: Stuart: »Čudovite pustolovščine«, komedija. Večerna predstava. Izven.
 Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon št. 32-860. Prihodnji teden bo premiera Skuččeve pravljene igre z godbo, petjem in plesom: »Janko in Metka« z Zdenko Bečvečo in Bojanom Burnikom v glavnih vlogah.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke
 Gostovanje v okviru praznovanja Novoletne jelke:
 Četrtek, 20. decembra ob 11: Gostovanje v Kopru;
 ob 15: Gostovanje v Kopru;
 ob 17: Gostovanje v Kopru.
 Petek, 21. decembra ob 8: Gostovanje v Skofljah;
 ob 11.30: Gostovanje v Hrvatinah;
 ob 16: Gostovanje v Divači.
 Sobota, 22. decembra ob 8: Gostovanje v Novi vasi;
 ob 10.30: Gostovanje v Grahovem;
 ob 15: Gostovanje v Sv. Vidu (Zilice).
 ob 17.30: Gostovanje v Cerklji.
 Nedelja, 23. decembra ob 8: Gostovanje v Blagovici;
 ob 10.30: Gostovanje v Lukovici;
 ob 15: Gostovanje v Moravčah;
 ob 17: Gostovanje v Moravčah.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNARNA LEKARNA
 Četrtek, dne 20. decembra: lekarna »Meleje«, Melejska cesta 2.
 Petek, dne 21. decembra: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: Francoski barvni film: »Lucresia Borgia«.

UDARNIK

Jugoslov. film: »Zasledovanje«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Četrtek, 20. decembra ob 19.30: Kreft: »Kreature«. Red LMS 2.
 Petek, 21. decembra ob 18: Kreft: »Kreature«. Red LMS 3;
 ob 19.30: Svečana akademija. Zaključena proslava v občastev Dneva JLA.

IZ PTUJA

»MESTNI KINO«: Ameriški film: »Bojišča«. V glavni vlogi Van Johnson, John Hodiak in Ricardo Montalban.

IZ MURSKÉ SOBOTE

»PARK«: Francoski film: »Intrigantke«.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
 Četrtek, 20. decembra ob 20: Potr-Grün: »Zločin«. Cetrikov abonma in izven.
 Petek, 21. decembra ob 18: Potr-Grün: »Zločin«. I. srednješkolski abonma in izven.
 Sobota, 22. decembra ob 20: Potr-Grün: »Zločin«. Sobotni abonma in izven.
 Nedelja, 23. decembra ob 15.30: Potr-Grün: »Zločin«. Nedeljski abonma in izven.

VESTI IZ TRBOVELJ

»DELAŠKI DOM«: Češki film: »Divja Barbara«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Francoski film: »Moški so takšni«. Predstava ob 19.

IZ ŽALCA

Ameriški film: »Steklena pajčevina«. Predstava ob 19.30. V glavni vlogi Edvard G. Robinson.

IZ NOVEGA MESTA

»KRKA«: Ameriški film: »Prelomnice«. V glavni vlogi John Garfield in Patricia Neal.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Alojz Jenko, Cesta Bratislava in enotnosti.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 22. decembra ob 19.30: Roussin: »Otroci prihajajo«.
 Nedelja, 23. decembra ob 19.30: Roussin: »Otroci prihajajo«.
 Režija in scena: Bojan Cebulj. Zveze z vlaki ugodne.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE
 Sobota, 22. decembra ob 16: Milčinski: »Mogočni prstani«. pravljica. Premiera. Izven.
 Nedelja, 23. decembra ob 16: Milčinski: »Mogočni prstani«. Matineja; ob 18: Sofoklejev: »Kralj Edip«. Izven in za podeželje.

KINO

»STORŽIČ«: Ameriški barvni film: »Nocaj bomo peli«. Predstave ob 16, 18 in 20. Danes zadnjikrat.

Z BLEDA

Zahodnonem. film: »Lačni Adam«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Waltraut Haas in Wolfgang Müller.

IZ DOMZAL

Francoski film: »Tako se ne umira«. Predstava ob 20.

RADIO LJUBLJANA

Sporočila za četrtek, 20. decembra
 Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00 in 22.55
 5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) — 6.30-6.40 Reklame in obvestila — 7.10 Zahvalni zvoki — vmes ob 7.20-7.25 Naš jedilnik — 8.00 Zaključek oddaje — 11.00 Pesnice za otroke — 11.15 Cilebanom — dober dan — 11.30 30 minut simfonističnih plesov — 12.00 Lahke opoldanski glasbeni spored — 12.30 Kmečka univerza — Lavoslav Kranjčič: Gospodarijenje v združinih in zasebnih gozdovih — 12.40 Odločki iz opere Traviata Giuseppea Verdieja — 13.15 Harmoniko igra Jože Kampič z ritmično spremljavo — 13.30 Popularne melodije iz orkestralne glasbe — 14.20 Pionirski kotiček — 14.55 Zeleli ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.40 Utrinki iz literature — Materž Haco: Čevljev ni — 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti — 17.10 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Radijska univerza — 18.15 Bela Bartok: Dueti za violino — 18.30 Reportaža — Peter Koren: Ob petnajsti obletnici naše armade — 18.45 Umeine pesmi poje Zenski vokalni kvartet — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame 20.00 Notranje-politični pregled — 20.10 Tretji javni četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Crni in beli na afriški šahovnici (odlomki iz knjige A. Guribajrija Afrika od blizu) — 21.30 Operni intermezi, uverture in balete — 22.15 Po svetu jazza — 22.15-23.00 UKV program: Nočni operni koncert — 23.00-24.00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (Prenos iz Zagreba)

KOMUNALNA BANKA

60-KB-6 LJUBLJANA

4741

Razpis

»AVTOPROMET«, KRANJ Huje 51

prodaja v torek, 25. decembra 1956, ob 10 na Hujah 51, Kranj

naslednja osnovna sredstva oz. dele teh sredstev:

- Osební voz in prtljajnik, 5 sedežev, znamke »Hansa-Borgward«
- Prikolico, kamionsko, z gumami in platišči, kompletno, v voznem stanju, 2-osno, 3-tonsko
- Kabino, prva prema, 2 diferenciala, za 5-tonski kamion, diesel, z zračnimi zavori, jamčeno brezhibno stanje
- Spodnji ustroj kamiona diesel, 4 tone, dobro ohranjen
- Diferencial, del prve preme, za kamion Ford V8, kompl., 3-tonski
- Diferencial znamke kamiona »If«, 4 tone
- Glavo za diferencial kamiona »Chevrolet«
- Menjalnik 3-tonskega kamiona znamke »Klückner-Deutz«
- Blok osebnega avtomobila znamke »Opel-Kadet«
- Blok osebnega avtomobila znamke »Mercedes 220«
- Motorno gred osebnega avtomobila znamke »Mercedes 220«
- Prvo os kamiona, 5-ton, diesel, komplet
- Prednjo os, 1,5-ton, kamiona znamke »Opel«, z vzmetmi, kompl.
- Razne nadomestne dele

DROBNI OGLASI

RAZPIS. Okrajni ljudski odbor Celje razpisuje delovno mesto hišnika. Plača po uredbi. Prošnje z življenjepisom dostavite do 31. januarja 1957. Družinsko stanovanje na razpolago. 4740

ZA PRAZNO SOBO dam visoko nagrado, plačam najvišjo najemnino in dam posojilo ali plačam najemnino vnaprej. Obvezno je izprazniti v enem letu. Ponudbe v upravo LP pod »1957«.

STRISOBNO STANOVANJE, lepo, v novi hiši, v bližini bolnišnice, ena soba oddana, zamenjam za trisobno ali dvosobno s kabinetom. Ponudbe v upravo LP pod »Lepo stanovanje«.

BOLNICA ZA TUBERKULOZO — ORMOZ

razpisuje mesto

zdravnika

(z opravljenim stažem, ki je že delal na ftziologiji ali pa se ji želi posvetiti)

Stanovanje zagotovljeno, dobra dodatna plača, možnost honorarne zaposlitve. Ponudbe pošljite na Upravo bolnice do 1. januarja 1957. 4735

KINO »VIČ«

»VERA CRUZ«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Burt Lancaster, Gary Cooper in Denice Darcel. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»Noro početje«

Tednik. V glavni vlogi Danny Kaye in Mai Zetterling. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat. — Jutri ameriški barvni film: »Nežna pesem«.

KINO »KOMUNA«

Amer. film: »Dama s kamelijami«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. — V glavni vlogi Greta Garbo in Robert Taylor.

KINO »SLOGA«

Premiera ameriškega filma: »Angel ali demon«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja amer. filma: »Bell jorgovana«.

KINO »SOCA«

Amer. film: »Dama s kamelijami«. Predstavi ob 16 in 18. Zadnja predstava odpade.

Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje. za matinejo v kinu »Sloga« od 9 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8,

predvaja za mladino ameriški film: »Pavla«. Predstavi vsak dan ob 10 in 18. Danes zadnjikrat.

KINO »LITOSTROJ«

Ameriški film: »Tarzan brani džunglo«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave.

KINO »ŠISKA«

Avstrijski film

»FANFARE LJUBEZNI«

V glavni vlogi Dieter Borsche in Inge Egger. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjikrat.

Trgovsko podjetje na veliko »Tekstil«, Ljubljana

CIRIL METODOVA ULICA 3

obvešča cenjene odjemalce, da bo podjetje opravilo letni popis blaga od 27. do 31. decembra 1956

4737

Tovarna tehtnic Celje

razpisuje nastop službe

na vodilno delovno mesto

TAJNIKA PODJETJA

in več uslužbencev

na delovna mesta srednje strokovne izobrazbe

Kandidati naj pošljejo kratek življenjepis na upravo tovarne.

Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. 4738

»AUTO« SRBIJA

TRGOVSKO PODJETJE ZA PROMET Z MOTORNI MI VOZILI, MOTORJI, DELI, PRIBOROM IN GUMAMI

UVOZ — IZVOZ, BEOGRAD, Bulevar JNA 61, tel. 41-831-5

OBVEŠČAMO KUPCE, DA BOMO IMELI

od 24. do vključno 31. decembra 1956

INVENTURO

IN V TEM ČASU BLAGA NE BOMO PRODAJALI

4253

Sporočamo žalostno vest, da je umrla tovarišica

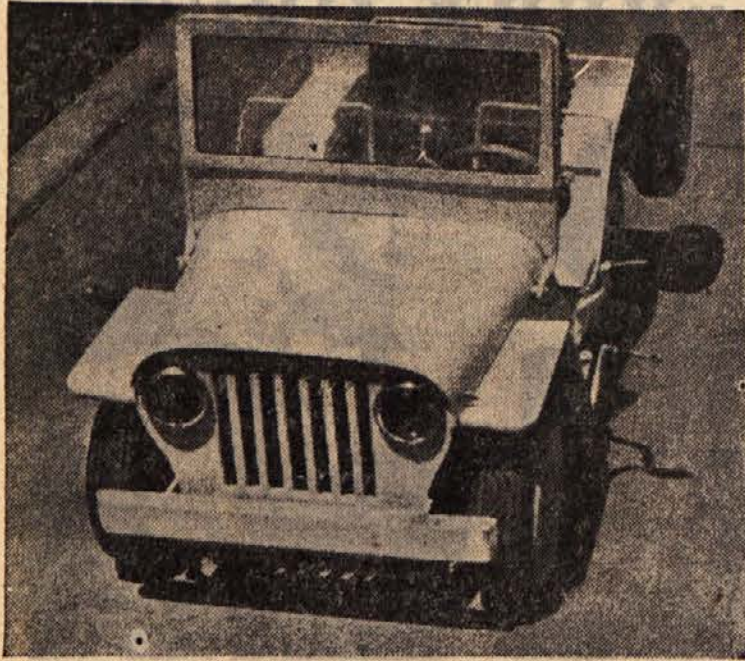
SLOBODANKA RADULOVIĆ

delavka Papirnice Vevče — borka NOV

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 20. decembra, ob 16. uri iz mrliške veže na občinsko pokopališče v Polju.

Zavedno delavko in zvesto tovarišico bomo ohranili v častnem spominu!

DELOVNI KOLEKTIV PAPIRNIC VEVČE

Z MIKROSKOPOM NAD SOVRAZNIKE

MEJNA STRAŽA
BREZ OROŽJA
IN UNIFORME

TUDI NEMCEM
JE NAPRAVIL
KOLORADSKI
HROŠC
MILLIJSKO
ŠKODO

Nedavno so zvrnili v morje enaindvajset vagonov krompirja, ki so ga pripeljali iz Anglije. Enaka usoda je doletela dva vagona cvetličnih gomoljev in čebule iz Turčije, v kotlu lokomotive pa so pokurili vagon čebulic

novih sorte lilij. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi z vagonsko pošiljko južnega sadja iz Italije. Vse to se je primerilo na obmejnem kolodvoru v Aachenu. Mejna straža, ki je dala ukaz za ta dejanja, nima ne orožja ne uniform, marveč samo povečevalno steklo in moderne mikroskopske, uradno pa se imenuje »urad za zaščito domačih rastlin«. Vse škodljivce, ki bi se lahko vtihotapili v deželo na rastlinskih plodovih in gomoljih, na ta način zavrnejo, da bi obvarovali domači rastlinski svet.

stavka opisana usoda, če pošiljatelj ne mara vzeti svojega blaga nazaj. Južnega sadja zavrnejo strokovnjaki za zaščito rastlin skoraj redno vsak peti ali šesti vagon.

Ljudje z mikroskopi na aachenski obmejni postaji imajo polne roke dela, saj čakajo kaj pogosto na pregled vagoni s tisoči ton krompirja. Seve skušajo pošiljatelj na vse mogoče načine obiti paragrafe, ki štiti domače rastline pred tujimi zajedalci. Tako je na primer pisalo na tovornem listu za vagonsko pošiljko čebulic novih lilij, da so prišle z Nizozemskega, strokovnjaki pa so v nekaj urah ugotovili, da takih lilij na Holandskem še niso gojili

in jih tudi ne poznajo. Tako lilije niso smele naprej, — seveda so našli na njihovih čebulicah škodljivce — in so jih pokurili v lokomotivi.

»Če spregledajo ti strokovnjaki eno samo pošiljko, bomo imeli čez nekaj let na primer v sadjarstvu milijonsko škodo,« je povedal zastopnik zahodnonemškega kmetijskega ministrstva, »zato smejo delati na teh odgovornih mestih zares vestni, nepodkupljivi ljudje.«

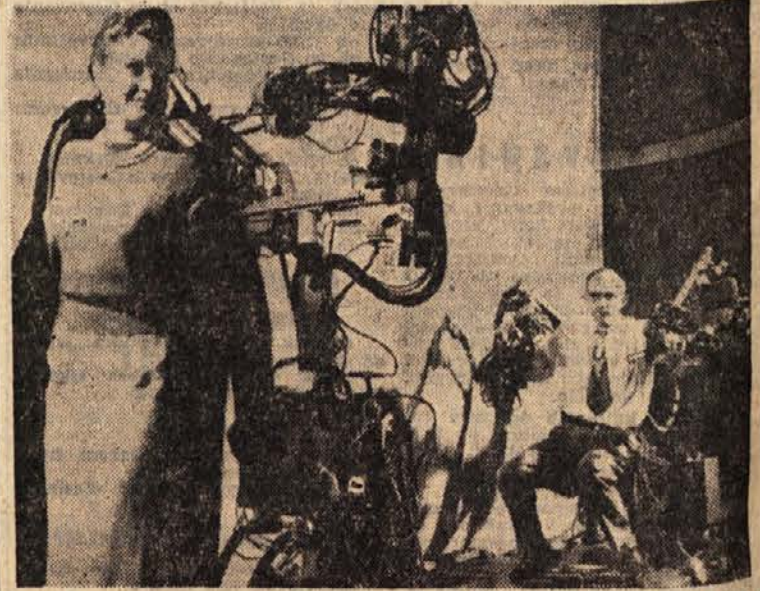

Ameriško vojaško vozilo Jeep se vseh petnajst let, kar ga uporabljajo marsikje po svetu, ni bistveno spremenilo. Novi model, ki ga kaže naša posnetka, pa loči od starih Jeepov v glavnem samo občutna razlika v velikosti. Izdelal ga je gostilničar Joe Kramer iz Nove Mehike. Vozilo je komaj tolikšno, kot so običajni otroški avtomobilčki, vendar zmogre mali motor z 2,5 KM maksimalno hitrost 65 km na uro. Konstruktor, ki tehta 105 kg, mora biti nadvse pazljiv, kadar seda za krmilo, ker bi se vozilec lahko prekučnil. Poročevalci so ga vprašali, ali se je hotel ponorečevati iz velikih ameriških osebnih avtomobilov, ki sta vanje ograjeni dve toni jekla, njihovi motorji pa imajo po 300 KM, a prevlačijo večino samo po enega človeka. Odgovoril jim je, da je njegov Jeep igračka za odrasle in hkrati odlična reklama za njegovo gostilno, ki se v njej od objave izuma kar tare za avtomobilski šport vnetih gostov...

Toliko hrupa in tudi škode zaradi nekaj drobceh muh in kukcev, je dejal povprečni francoski državljan, ki je videl vse to, strokovnjaki za zaščito rastlinskega sveta domače dežele pa so mu brž razložili, da so vtihotapljeni rastlinski škodljivci povzročili na domačih rastlinah že precejšnjo škodo. Tako na primer znani krompirjev hrošč. Pred 75 leti je prišel kot »slepi potnik« najprej v francoska pristanišča, nato se je razširil po francoski deželi ter dalje v Belgijo in na nemško ozemlje, potem pa še dalje. Zdaj se borijo s to požrešno nadlogo malone vse dežele, ki pridelujejo krompir. V nemških krompirjevih nasadih napravi kolobar letno okoli dve sto milijonov mark škode.

Kmalu za kolaradarjem je prišla iz Amerike trtna us, za njo pa se je naselila v evropskih nasadih še vrsta drugih škodljivcev, ki so jih pripeljali s pridelki in s kulturami z vseh koncev sveta na evropsko ozemlje. Obmejna postaja Aachen je eden prvih položajev zavoda za zaščito rastlin tako Francije kakor Zahodne Nemčije. Tam pridejo za kak dan na slepi tir številni vagoni s krompirjem, z navadnim in južnim sadjem, za nekaj ur pa tudi s cvetjem. Strokovnjaki pogledajo te tovore pod drobnogledom.

Povečini so to ljudje z dolgotrajno prakso. Če najdejo katerega izmed registriranih rastlinskih škodljivcev, ne poznajo milosti. Ne pomagajo ne prošnje ne pričože, vagon mora vstran in na kraj, kjer ga čaka v začetku se-

Idealna litina

Z uvedbo avtomobilskih motorjev s plinskimi turbinami so se iznova pojavila vprašanja specialnih litin, odpornih proti visokim temperaturam. Najprej so skušali uporabiti posebne litine s kobaltom, vendar pa je ta kovina nenavadno draga. Zdaj je prof. Flinn z univerze v Michiganu našel novo litino z nikljem, ki je dvakrat cenejša od kobaltove, hkrati pa še bolj odporna in jo je tudi lažje obdelovati. Vsa skrivnost te nove litine je v načinu njene proizvodnje: v brezračnem prostoru raztaljeno kovino pošljejo skozi posebno celico, ki je napolnjena z žlahtnim plinom argonom. Pri tem pridobi litina idealne lastnosti, ki se ne spremenijo več.

V laboratorijih ameriške družbe »General Electric« so izdelali doslej najspretnjšega robota, ki ga je mogoče upravljati na daljavo. Operater ga iz oddaljenosti šestih metrov upravlja tako natančno, da robot pomaga oblačiti plašč, kot kaže naš posnetek. Strokovnjaki pravijo, da bi bilo takega robota mogoče krmariti tudi na razdaljo 6000 km, ker prijeme lahko prenašajo radijski valovi

Čedalje večje tovorne ladje

Na seji nemškega znanstvenega društva za promet v Mannheimu so obravnavali načrte za gradnjo tovornih ladij. Na splošno gradnjo po svetu iz leta v leto večje ladje. Tako so na primer začeli lani graditi 160 cisternskih ladij, katerih vsaka bo imela nad 35.000 ton nosilnosti.

Kam in kaj izvažamo

Naša industrija čedalje bolj osvaja tuj trg. Nekoč smo izvažali samo prašiče in jabolka, zdaj pa se zanimajo za naše proizvode celo nekatere industrijsko zelo razvite dežele. V naslednjem posredujemo bralecem seznam blaga, ki so ga ob koncu prejšnjega in v začetku tega meseca želele kupiti pri nas naslednje dežele:

ANGLIJA: razno steklo, zlasti gostinsko in gospodinjstvo. — ZDA: različna darila. — FINSKA: aluminijev sulfat. — GRČIJA: ročno orodje, vijaki, žebli, časopisni in cigaretni papir, lepenka. — AVSTRIJA: lahke avtomatične karabinke. — ARGENTINA: bakrena žica. — BURMA: stroji, tekstilni in kovinski izdelki, gospodinjstvene potrebščine, električni proizvodi, galanterija. — DANSKA: azbestni proizvodi. — EGIPET: stekla za nočnike, optični aparati, stenske ure, kalcijev klorid, ultramarin, terpentin, cinkov oksid. — HAITI: kmetijsko orodje in stroji, električni aparati, bombažno blago, umetna svila. — NIZOZEMSKA: kemične surovine. — LIBANON: pisarniški pribor, sanitarne naprave, medeninat in bakreni izdelki, žica. — PAKISTAN: kmetijski stroji, brizgalne in razprševalci, črpalke, turbine, električni stroji, avtomobilski plašči, barve, kemikalije, naprave za tovarno vžigalic. — SAUDSKA ARABIJA: pisarniški pribor, papir, pohištvo. — PERU: portland cement. — INDIJA: razno tekstilno blago.

Obisk v New Yorku

Ameriški novinarji so se močno zanimali za uspešno francosko pisateljico Françoise Sagan, ki je nedavno prispela z letalom v New York. Povedala je, da bo posnel film po njeni prvi knjigi »Dober dan, žalost, zagotovo Otto Preminger, ki pa je sedaj še zaposlen s filmom o Ivani Orleanski, tako da bo neka ameriška družba zelo verjetno prej posnela film po njeni drugi knjigi »Neki nasmeh«. Ko so jo vprašali, ali se ne boji, da bodo Američani po svoje prikrojili njeno zgodbo, se je Françoise Sagan nasmehnila: »Prav to hočem preprečiti, zato sem prišla v Ameriko.«

Most na Sicilijo?

Italijanska vlada je sestavila študijsko komisijo, ki proučuje možnosti za graditev 3,2 km dolgega mostu z italijanske celine na Sicilijo. Načrte za to veliko gradnjo je pripravil dr. Steinhilber, ki je zgradil med drugim tudi slovit most pri San Franciscu.

Po njegovih načrtih bi povezoval italijansko kopno s sosednjim otokom dvanadstropni most, katerega osrednji lok bi imel razpon 1500 m. V celoti bi porabili 450.000 kubičnih metrov betona, 80.000 ton gradbenega jekla in 50.000 ton različnega kabela. Most med Italijo in Sicilijo bi bil 60 m nad morsk gladino in torej ne bi oviral ladijskega prometa skozi morskorožino pri Messini.

V orhujem nadstropju bi bila 27 m široka betonska avtomobilska cesta s tremi cestišči za vsako smer, po spodnjem pa bi speljali dvotirno železnico. Strokovnjaki so izračunali, da bi peljalo po tem mostu vsako leto 360.000 motornih vozil in 600.000 železniških vagonov. Gradbena dela bi trajala šest let, pri njih pa bi bilo stalno zaposlenih 12.000 delavcev in tehničnega osebja. In stroški? Pravi, da bi ta most stal okoli 20 milijard dinarjev.

Preden so začeli razpravljati o mostu med italijanskim kopnim in sosednjo Sicilijo, so se precej časa mudili tudi pri nekem drugem načrtu, po katerem bi zgradili pod Messinskim prelivom cestni in železniški predor. Tu pa bi bilo precej težav, ker je morskorožina ponekod globoka celo 400 m. Razen tega so na tem področju pogostih potresi, zaradi ka-

terih bi bil predor tako rekoč v nenehni nevarnosti, medtem ko bi dobro zgrajen most uspešno kljuboval morebitnim potresnim sunkom.

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

139 Zvečer je Janez v mestu srečal Marka. »Pssst, Janez,« mu je Marko pošepnil, »izvedel sem nekaj velikega. Cisto po naključju. Poslušaj: baje so naši dvignili v italijanski banki milijon lir. Za partizane!« Janez je odobravajoče zašvižgal: »Fiuu! Fant, to pa je nekaj!« Prijela sta se okrog ramen in ob Ljubljani odkorakala proti domu, veselo prepevaje na ves glas: »Kaj nam pa morejo...«

140 Za Ljubljano je ob ograji slonel karabinjerki podoficer in pljuval v vodo. Fanta sta se mu približala in Marko ga je veselo pozdravil, Janez pa mu je pomežiknil, češ, kako je zdaj, te ni nič strah? Karabinjer ju je jezno pogledal, potem pa se je zganil in stopil prednju. »Legitimacije!« Marko in Janez sta se spogledala. »Čuj, ali je rekel, naj pokaževa legitimacije?« je vprašal Marko.

141 Karabinjer je pogledal naokrog: nikjer ni bilo nikogar, nabreže je bilo kot izumrlo. Pomencal je, potem pa še enkrat zahteval legitimacije, tokrat glasneje in ostreje. Tedaj je Janez dregnil Marka pod rebra: kot mački sta planila v karabinjerja in ga prevallila na tla. Janez mu je pokleknil na prsi, Marko pa mu je vzel pištolo. Potem sta ga dvignila in ga zavijtila čez ograjo.

»Pojdi, tebe kliče!«

»Cemu me pa pokuša, če pravi, da me ne bo požrl?«

»Nikoli mi nisi povedal, da boš plešust.«